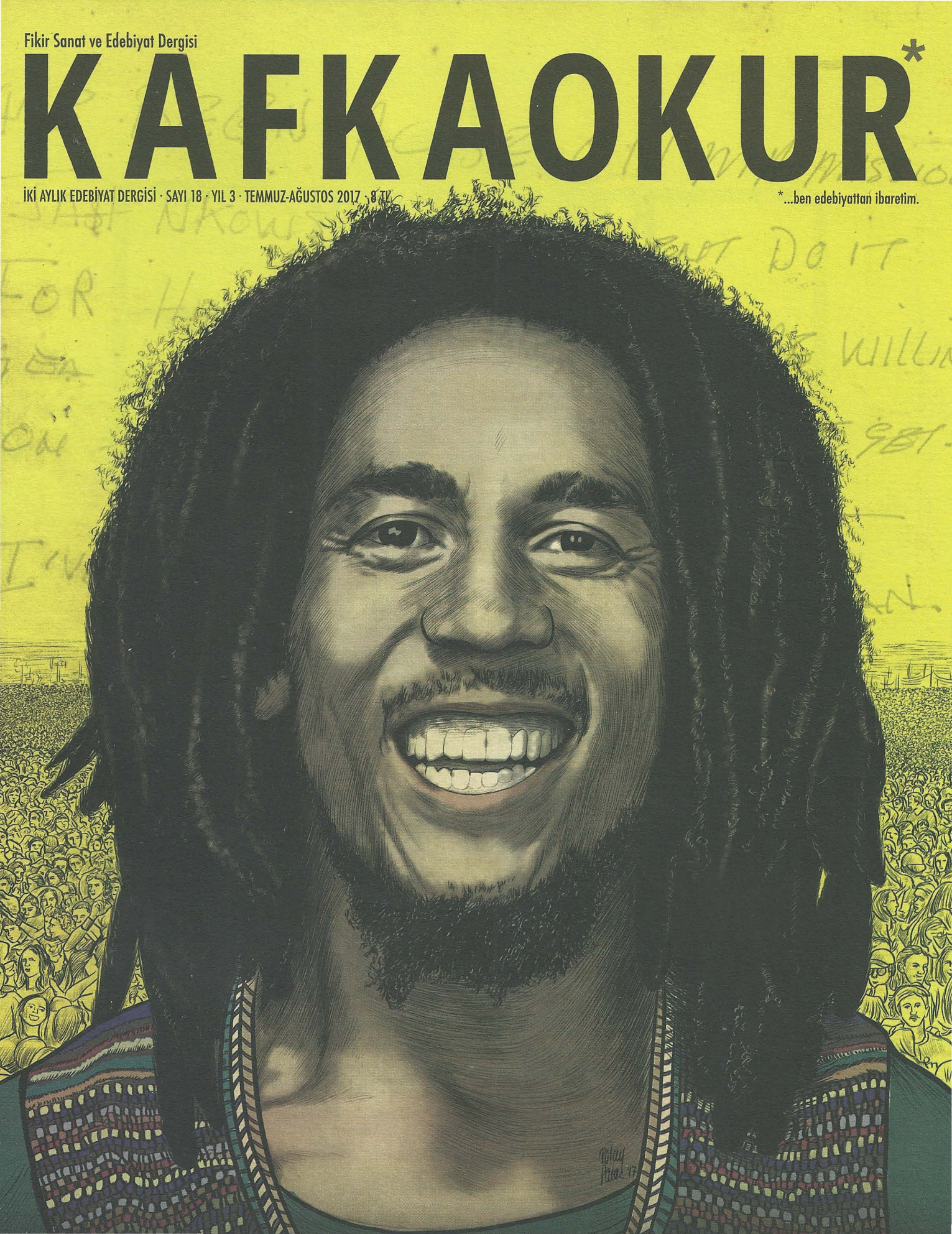
Fikir Sanat ve Edebiyat Dergisi

KAFKAOKUR*

İKİ AYLIK EDEBİYAT DERGİSİ · SAYI 18 · YIL 3 · TEMMUZ-AĞUSTOS 2017 · 8 TL

*...ben edebiyattan ibaretim.

"...ben edebiyattan ibaretim." K.

KAFKAOKUR

SAYI 18 • YIL 3 • TEMMUZ-AĞUSTOS 2017

Bob Marley 4
İpek Atcan

Gürültüde Gülmek 10
ECE TEMELKURAN, Deneme

Prag'da Kafka'nın İzinde 12
DİLEK ATLI, Gezi Yazısı

Adresi Değişmiş İlk Şiir 16
NAZLI BAŞARAN, Şiir

Antik Karmaşa 17
BAHRİ BUTİMAR, Şiir

Zümrüdüanka Misali... 18
İLKNUR ÖZTULUM, Biyografi

Hoş Şeyler 20
SUMRU UZUN, Anı

İçimizdeki Güneş 22
CANSU CİNDORUK, Deneme

Kapı 23
NİHAN ÖZKOÇAK, Öykü

Ubuntu 24
KAAN MURAT YANIK, Anlatı

KAFKA, TARKOVSKİ, BARBUR, EDGÜ 26
SÖZLER

Yalnız Efe 28
ERAY YASİN IŞIK, Öykü

Saksı Çiçeği 30
MERVE ÖZDOLAP, Anlatı

İçimde Yıllanmış Üzüm Bahçeleri 31
ATILAY AŞKAROĞLU, Anlatı

32 **Söylenenler ve Söylenemeyenler**
NESLİHAN ÖNDEROĞLU, Öykü

35 **Umudunu Kaybetme, 2006**
Film Alıntısı

36 **Rıdvan - Eski Dost**
EMRE POLAT, Kafkaesk Bilim Kurgu Yazı Dizisi

38 **Kod Adı Bilet**
DOĞUKAN HAZAR İSKENDEROĞLU, Öykü

39 **Kendime Ait Bir Oda**
ESRA PULAK, Aforizma

40 **Ormana Yüzerken**
EZGİ AYVALI, Anlatı

42 **Kolaj**
GÖKÇE KOCAMAN

44 **Perdenin Ardındakiler**
CEYDA EMEL ÖZTEK, Film İnceleme

45 **Figan**
ÖZGÜN GÖK, Öykü

46 **Cacia Angela**
ÖMER OKATALİ, Şiir

47 **Gaip**
GÜNEŞ ÇAP, Şiir

48 **Vejetaryen**
EDA AL, Kitap İnceleme

50 **İçselleştiremediklerim**
MUSTAFA SİLİCİ, Anlatı

52 **İnstagram**
GÖRSELLER

Yazılarınızı, çizimlerinizi ve çalışmalarınızı okurtemsilcisi@kafkaokur.com adresinden bize ulaştırabilirsiniz.
Kaynakça | www.kafkaokur.com/sayi18kaynakca

Kafka Okur
Fikir, Sanat ve Edebiyat Dergisi
"...ben edebiyattan ibaretim."
Franz Kafka

İki Aylık Edebiyat Dergisi
Sayı 18 - Temmuz-Ağustos 2017 - 8 TL
www.kafkaokur.com
kafkaokur
kafkaokur
kafkaokurdergi

İmtiyaz Sahibi
Gökhan Demir
Yayın Yönetmeni
Gökhan Demir
gokhan@kafkaokur.com
Editör
Merve Özdolap
merve@kafkaokur.com
Sanat Yönetmeni
Rabia Gençer
rabia@kafkaokur.com
Kapak Resmi
Tülay Palaz
tulayp@gmail.com
Arka Kapak Resmi
Rabia Gençer
Illüstrasyonlar
Tülay Palaz
Filiz İrem Özbaş
Eren Caner Polat
Reklam
Fatih Cerrahoğlu
fatih@kafkaokur.com
İletişim
e-posta: okurtemsilcisi@kafkaokur.com
Online Satış
kafkadukkan.com
bilgi@kafkadukkan.com
telefon: +90 530 727 15 23
ISSN
2148-6824
Yayın Türü
Yerel, Süreli Yayın
Baskı
İmak Ofset Basım Yayın
Tic. ve San. Ltd. Şti.
Merkez Mah. Atatürk Cad. Göl Sok.
No:1 Yenibosna, Istanbul
Tel: 444 62 18
Matbaa Sertifika No: 12351
Dağıtım
DPP: (212) 622 22 22
©Her hakkı saklıdır
Bu dergide yer alan yazı, makale, fotoğraf ve illüstrasyonlar elektronik ortamlar da dahil olmak üzere yazılı izin olmaksızın kullanılamaz.

04 BOB MARLEY
ipek atcan

Marley'e hangi açıdan bakarsak bakalım dolu dolu bir hayat yaşadığının aksini iddia etmemiz mümkün değil. Fakir ve zorlu bir hayattan gelmek, bunun tek çıkış yolunun müzik olduğuna inanmak, bu uğurda yol almak, başarılı olmak ve bunu sadece 36 seneye sığdırmak herkesin yapabileceği bir şey olmasa gerek. Çoluk çocuk ve aşk hayatına girmiyorum bile. Müzikle geçen 19 yıl, 13 albüm, 2 canlı kayıt, bir sürü ödül ve 300'den fazla konser...

10 GÜRÜLTÜDE GÜLMEK
ece temelkuran

Sen bu gürültüde gülebiliyor musun? Gülmek, yenilmemek demekti. "Kahkahaya milletçe en çok ihtiyacımız olan şu günlerde" diye başlayan bir milli mutabakat belgesini takip edercesine, öyle bir gayret ve kararlılıkla, "tek kahkaha, tek espri, tek delilik" altında birleşerek kahramanca sırıtıyorduk. Her deli üstünü başını yırtmaz derler, biz de işte sırıtıyorduk. Ne yapalım yani? "Gülmeyelim de ölelim mi!" diyorduk.

12 PRAG'DA KAFKA'NIN İZİNDE
dilek atlı

Franz Kafka, Prag'a beslediği aşkı önünü alamadığı nefretinin gölgesinde yaşasa da bu şehir, gezginlerini büyüsü altına alan naif bir kudrete sahip. Ziyaretçilerini zaman içinde yolculuğa çıkaran Prag, doğası, tarihi dokusu ve benzersiz mimari örnekleriyle bereketli bir dünya kenti olarak sizi benzersiz bir maceraya sürüklüyor. Şehre sinen Kafka'nın belli belirsiz silüeti ise cabası...

24 UBUNTU
kaan murat yanık

Geçen gün yeni romanım için uzaklara yaptığım gezilerden birinde eski bir ev ile karşılaştım. Kendisini zamana bırakmış gibiydi bu ev. Sanki bir şeylerin telafisi gibi duruyordu ayakta. Her zaman yaptığım gibi elimi bu köhnemiş evin taş duvarlarına sürüp onunla iletişim kurmaya çalıştım.

31 İÇİMDE YILLANMIŞ...
atılay aşkaroğlu

Yıllanmış üzümleri kucaklıyor, sigaramın dumanında çehresi bulanıklaşırken. Bir kavuşma mutluluğu hâkim şarap kadehinin büyük başında. Yıllanmış üzümler, odanın loş ışığında müziğin ritmiyle dalgalanıyor. Bir sarhoşluk ritüeli gerçekleşiyor, aynı masa, aynı sandalye... Aynı, sevdiğim müzikler birbirini izliyor, açtığım radyoda. Radyo bana eşlik mi ediyor sevdiğim şarkılarla veya ben miyim her bir şarkıda sarhoşlukla ağlamış olan?

40 ORMANA YÜZERKEN
ezgi ayvalı

Rüyamda mektubumu okumuştun ve neden beni bir türlü sevemediğini anlatıyordun. Çok uzaktaki dalgaları, insanları, dünyanın dönüş sesini bile duyuyordum ama tam karşımda bağıra bağıra konuşan seni duyamıyordum. Kaçmak istedim. "İnsan istenmediğini kabul edemiyor bir türlü." diye düşündüm ormana doğru yüzerken. Çünkü artık yürüyemiyordum.

48 VEJETARYEN
eda al

Gerçek dünyada karşımıza çıkıveren rahatsız edici hikâyelerden sadece biri Vejetaryen. Okura yaşamın hangi seçimler sonucunda mutluluk getirdiğini sorgulatıyor, seçimlerini sonuna kadar savunanların yeri geldiğinde akıl hastanelerine ya da hapishanelere tıkılmasının kaçınılmaz son olabileceğini gözler önüne seriyor.

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ

MEDYA BAŞARI

ÖDÜLLERİ 2017

"En Beğenilen Dergi KAFKAOKUR"

Bu yıl ilki düzenlenen
Akdeniz Üniversitesi Medya Başarı Ödülleri'nde
"Yılın En Beğenilen Dergisi"
KAFKAOKUR Dergisi seçilmiştir.
Akdeniz Üniversitesi öğrencilerinin
oyları ile seçilmiş olmamız
bu ödülü bizim için daha da kıymetli
hale getirmektedir.
Kafkaokur dergisi çalışanları ve
siz değerli okurlarımız adına
Akdeniz Üniversitesi Öğrencilerine
teşekkürlerimizi borç biliriz.

Sevgiler...

Bob Marley

İPEK ATCAN

"BAZEN ÖYLE GÜLMELER VADIR Kİ EN BÜYÜK ACILARI GİZLEMEK İÇİNDİR."

"...Biliyorsunuz ki benim sadece tek bir hırsım var,
gerçekleştiğini görmek istediğim yalnızca tek bir şey var.
İnsanlığın bir arada yaşadığını görmek istiyorum.
Siyah, beyaz, Çinli, herkesin. Sadece bu..."

Hayatımıza dokunan bir sürü müzisyen, genelde yaşadıkları acılar, acı dolu aşklar ve zorluklar sonucu yazdıkları derin sözlerle ve tabii ki yarattıkları melodiler ile hayatlarımıza dokunmuş, bu sayede göçüp gitseler de kendilerini bizler için ölümsüz kılmışlardır. ***Syd Barrett, Frank Zappa, Sid Vicious, John Bonham, 2pac, Janis Joplin, Freddie Mercury, Frank Sinatra, Ray Charles, Jim Morrison, Kurt Cobain, Johnny Cash, Jimi Hendrix, Elvis Presley, John Lennon, David Bowie, Leonard Cohen,*** henüz çok taze ***Chirs Cornell*** ve daha kimler kimler... Bu isimlerden biri de hiç şüphesiz ki ***Bob Marley.***

Bob Marley'nin 36 yaşında hayata veda ettiğini öğrendiğimde çok şaşırmıştım. Şimdi diyeceksiniz ki **"27 Club"** var, ki haklısınız. Ama bu Bob Marley'nin de aşırı derecede genç bir yaşta hayata veda ettiği gerçeğini değiştirmiyor. Peki ya hayatımıza bu denli dokunan Bob Marley'nin hayatı?

AİLE HAYATI

Beyaz bir Jamaikalı olan Norval Marley ve Afro-Amerikan Cadella Booker'ın çocukları olarak hayata geliyor ***Robert Nesta Marley.*** Yani namıdiğer ***Bob Marley.*** Nesta, kulağa kız ismi gibi geldiğinden sonraki yıllarda kimliğinden çıkarttırıyor. Babası arada gerçekleştirdiği maddi destek dışında pek de hayatında yer almıyor Marley'nin. Zaten Marley henüz 10 yaşındayken babasını kaybediyor.

"Yokluğunuzu hissetmeyeni varlığınızla rahatsız etmeyin."

sözü, belki de tam böyle bir durum için diyebiliriz. Ama esas 2012'de yayınlanan ***"Marley"*** belgeselinde yer alan bilgiye göre 1970 çıkışlı The Wailers albümü ***"Soul Rebels"*** daki ***"Corner Stone"*** adlı şarkı direkt babasına yönelikmiş. Babası tarafından reddedilen Marley, nakaratta:

"İşte buradayım bebeğim
Ben binanın taşıyım
Beni reddetmeyi düşünme, dinle
İnsanların reddettiği şeyler
Genelde kullanmaları gereken şeylerdir.
Beni anlıyor musun? Ne dediğimi duy."

diyor. Tabii Marley'nin reddedilişi sadece babası tarafından olmuyor. Melez oluşundan ötürü çevresi tarafından da

sıklıkla dışlanıyor. Marley bu konu hakkında yıllar sonra kendisiyle yapılan bir röportajda:

"Siyahların tarafında durmuyorum, beyazların tarafında durmuyorum. Tanrı'nın tarafında duruyorum."

şeklinde düşüncelerini dile getiriyor. Ama kim derdi ki babası tarafından kabul edilmeyen –en azından babalık göremeyen- ve çevresi tarafından dışlanan Marley, yıllar sonra bırakın sadece çevresi tarafından kabul görmeyi, tüm dünya tarafından sevilen ve kitleleri etkileyen bir müzisyen haline gelecek? Ama geldi mi? Geldi.

"MÜZİKLE İLGİLİ EN GÜZEL ŞEY, SENİ ÇARPTIĞINDA HİÇ ACI DUYMAMAN."

Marley, ilk olarak daha sonraları **Bunny Wailer** olarak anılacak olan çocukluk arkadaşı **Neville Levingston** ile ortaokul yıllarında beraber müzik yapmaya başlıyor. İşin enteresanı daha sonraları Marley'nin annesi Cadella ile Wailer'ın babası Thadeus Levingston beraber çocuk sahibi oluyorlar ve bunun üzerine hep beraber yaşamaya başlıyorlar. Tahmin edersiniz ki bu, müzikal yaratım süreçlerini daha da güçlendiriyor.

Önceleri enstrüman çalmıyor ancak kendini Bunny Wailer ile birlikte bir vokal grubunda buluyor. 1962 yılında, yani 17 yaşındayken 4 şarkı kaydediyor. ***One Cup of Coffee, Do You Still Love Me?, Terror*** ve ***Judge Not Me.*** Hatta One Cup Of Coffee'yi Bobby Martell takma adıyla paylaşıyor. Ancak bu girişimi pek de başarıyla sonuçlanmıyor. Kendi söylediği gibi:

"Her şey yolunda gitmiyor bazen, ne yaparsan yap olmuyor yine de. En zoru da; bunlara rağmen gülümsemek zorunda kalmak işte."

Ve tabii ki Marley gülümsemeye devam ediyor...

1963'te Bob Marley, Bunny Wailer, Peter Tosh, Junior Braithwaite, Beverley Kelso ve Cherry Smith ***"Teenagers"*** adında bir grup kuruyorlar. Önce adını ***"Wailing Rudeboys"*** olarak değiştiriyorlar ardından prodüktör Coxsone Dodd ile tanışıyorlar ve grup son adını yani ***"Wailers"***ı alıyor.

Simmer Down adını taşıyan singleları Jamaika'da bir numaraya yerleşiyor ve 70.000'den fazla kopya satıyor.

RASTAFARİ...

Bob Marley'nin müzikal hayatına tekrar geri döneceğim elbet ama tam bu noktada ***Rastafari***'den de bahsetmemek olmaz. Annesinin etkisinden uzaklaştığı noktada tanıştığı Rastafarianizm, Etiyopya'nın son imparatoru olan Haile Selassie'nin Tanrı'nın yeryüzündeki yansıması olarak görülmesi inancına dayanıyor. Özellikle 1930'larda Jamaika'da dominant olan İngiliz kolonilerinin kültürel yapılarına tepki olarak iyice yayılan Rastafarianizm'in dünyada bir milyon inananı da bulunuyor. Peki nedir Rastafari inancının temellerini oluşturan şeyler? Bir kere etten uzak duruyorlar. Özellikle de kabuklu deniz ürünleri ve domuz etinden. Tamamen doğal beslenmeye çalışıyorlar. Keza alkol, sigara, eroin, kokain gibi maddelerin kullanımını da zararlı ve inanışa göre ***"uzak durulması gereken"*** olarak nitelendiriyorlar. Söz konusu marihuanna ise Rastafarianizm'in neredeyse olmazsa olmazları arasında. Esrar içmenin kutsal bir eylem olduğuna, kişinin vücudunu arındırıp bilincini güçlendirdiğine, tanrıları ***"Jah"***a daha çok yaklaştırdığına inanırlar. Rastafari inancına göre, bedeniniz sizin tapınağınız, bu nedenle kendinize çok iyi bakmanız lazım. Tabii, sadece iyi beslenmekle bitmiyor bedeninizi bir tapınak haline getirmek... Saçlarınızı uzatmanız ve onu doğal olmayan bir şeyle bağlamamanız lazım. Böyle küçük detaylarla bedeninize saygı duymaya başlıyorsunuz. 1960'larda Rastafari olmaya karar veren Bob Marley, ilk olarak ***dreadlock*** (günümüz rastası) bırakıyor. İnanışın gerektirdiği her şeyi de bir bir yerine getiriyor. Ama tabii ki bizi ilgilendiren en önemli kısım şu ki, bu dinin ilahileri günümüz reggae müziğinin temellerini oluşturuyor. Ve tabii ki Marley de bunun oluşmasında ve bütün dünyaya yayılmasında en büyük rolü oynuyor. Marley, kısacık hayatında tüm dünyayı etkileyecek bir yolculuğa çıkıyor ve bizleri de beraberinde sürüklüyor. Yine Marley'nin dediği gibi:

"Evet, belki sıfırın gücü yoktur. Ama unutma ki sıfırın kaybedecek bir şeyi de yoktur."

REGGAE'NİN DÜNYAYA YAYILIŞI

Tabii ki hiçbir şey sancısız bir şekilde, uzun yollardan gitmeden, zorlu rampalardan çıkmadan gerçekleşmiyor. Reggae müziğinin dünyaya yayılışı da tahmin edersiniz ki kolay bir şekilde olmuyor. Zaten Bob Marley'nin ana amacı da hiçbir zaman işin maddi yönü olmadı. Size bahsettiğim Marley belgeselinin en sonundaki cümle benim için çok vurucuydu:

"Biliyorsunuz ki benim sadece tek bir hırsım var, gerçekleştiğini görmek istediğim yalnızca tek bir şey var. İnsanlığın bir arada yaşadığını görmek istiyorum. Siyah, beyaz, Çinli, herkesin. Sadece bu."

Tam da söylediği gibi, müzik çatısı altında insanları toplayarak her zaman bu söylediğini gerçekleştirmeye çalıştı. 1960'ların ortasına dönecek olursak ***Coxsone Dodd*** ile ***Studio One*** için düzenli kayıtlar yapmaya devam ettiler ve birçok Jamaikalı sanatçı ile çalıştılar. 1966 yılında gelindiğinde ***Junior Braithwaite, Beverley Kelso*** ve ***Cherry Smith*** gruptan ayrıldılar. Tam da bu dönemde kısa süreliğine Amerika'ya, annesine yakın bir yere yerleşen Marley, kısa süreli de olsa ***Chrysler***'da ***Donald Marley*** takma adıyla çalışmaya başladı. Ama tabii müzik aşkı çok daha ağır bastı ve tekrardan müziğe geri dönüş yaptı. Bir takım maddi anlaşmazlıklar yüzünden Dodd ile anlaşmalarını bitiren Marley ve arkadaşları, ***Lee Perry*** ve onun stüdyo grubu ***"The Upsetters"*** ile bir araya geldiler. Bu arada ***Lee Perry'nin*** 1950'lerin sonunda Dodd'un yanında plak satarak bu işlere giriştiğini de not düşmek isterim. Ancak Perry ile gerçekleştirilen bu birliktelik de 1 yıldan az sürdü. Sebebi ise ağırlıklı olarak Wailers'ın kayıtlarının yapılıyor olması ve Marley ile Perry'nin kayıt hakları konusundaki anlaşmazlığıydı. Her ne kadar o dönem bu şekilde bir anlaşmazlıkla yollarını ayırmış olsalar da her daim arkadaş kalarak çalışmalar yapmaya da devam ettiler. İlerleyen yıllarda, her ne kadar maddi konulardan uzak haraket etmeye çalışsa da Marley, eşi ***Rita Marley*** (bu konuya ayrıca değineceğim), Peter Tosh ve Bunny Wailer; yaptıkları bazı eski kayıtları yeniden düzenleyerek daha ticari hale getirmek üzere bir plak şirketi ile çalıştılar. İlerleyen yıllarda Bunny'nin: ***"Bu şarkılar hiçbir zaman yayınlanmamalıydı, bunlar plak şirketleri için hazırladığımız demolardı."*** tadında yaptığı açıklama kafaları karıştırsa da, yaptıkları bu ticari atılımın -Marley'nin başka çabalarını da içine katacak olursak- geri dönüşü, geniş kitlelere yayılmalarına vesile oldu. Özellikle de Marley'nin tabii ki. Tam o dö-

nemde Rita ile birlikte, Johnny Nash ve Jimi Hendrix gibi isimlere şarkı sözü yazan Jimmy Norman ile bir araya geldiler. Yetenekli söz yazarı ile birlikte 3 gün boyunca ***"jam-session"*** yaptılar. Bu üç günün sonunda kendisinin, söz yazarı Norman ve arkadaşı Al Pyfrom'un sözlerinden oluşan 24 dakikalık bir kayıtla çıktılar oradan. Özellikle elindeki Bob Marley arşivleri ile adından söz ettiren ünlü reggae arşivcisi Roger Steffens'a göre daha çok pop elementleri ile bezenen ve bu vesile ile Amerika listelerine girmesine yardımcı olan kayıtlardı bu kayıtlar. Özetle ***"Doo-wop"*** (Afrikan-Amerikanların oluşturduğu) elementleri taşıyan ***"Stay With Me"***, 1960'lardaki slow şarkıları anımsatan ***"Splish for My Splash"***, o dönem İngiltere'de yaşayan Marley'i yerel Jamaika esintilerinden çıkarıp dünyaya tanıtmış oldu.

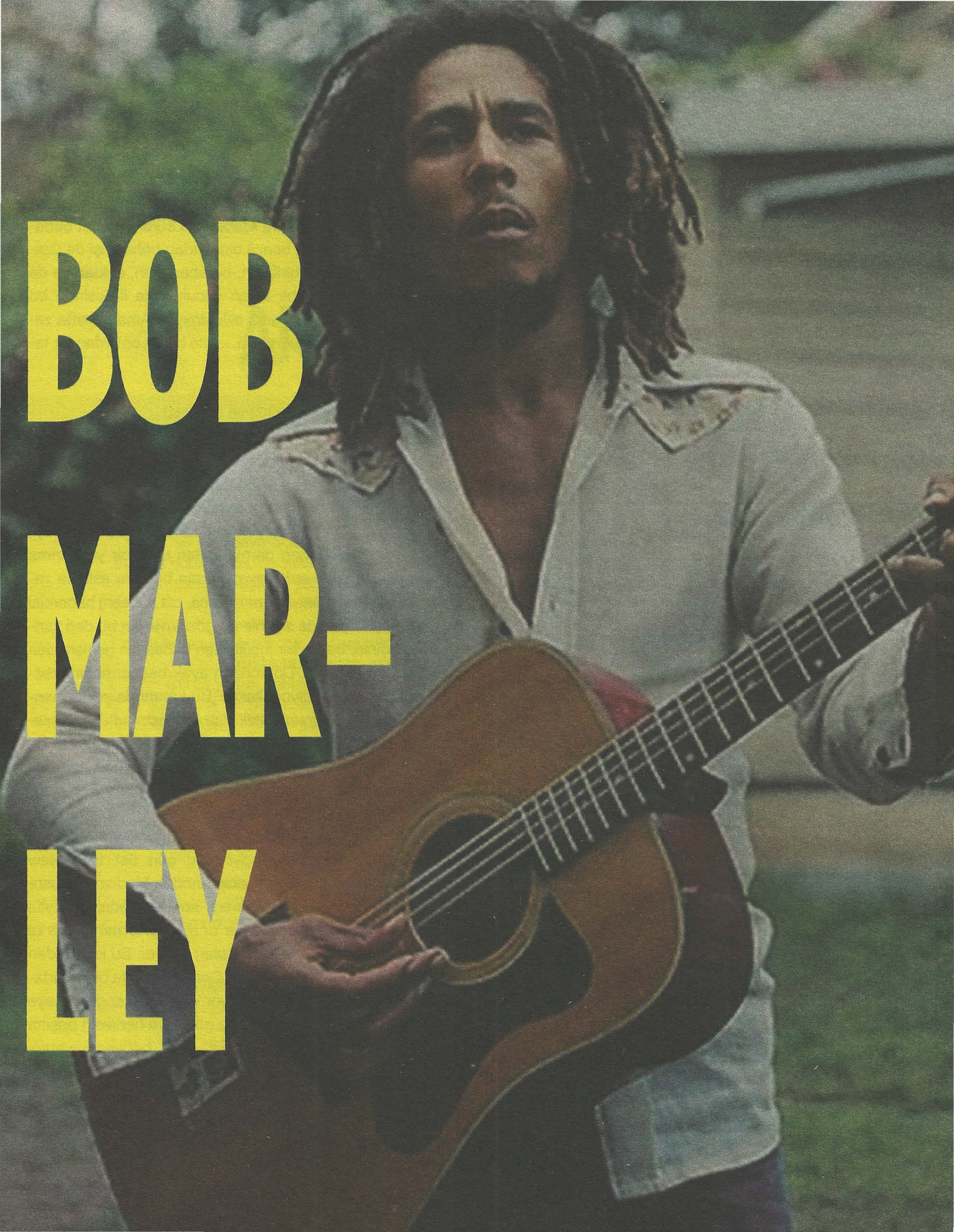
"DÜNYANIN EN GÜZEL RİTMİ, ONUN SENİN İÇİN ÇARPAN KALBİDİR."

Tam bu noktada hafif magazinsel bir şekilde Marley'nin aşk hayatına değinmek istiyorum. Marley, her ne kadar Rita Anderson ile yıllarca evli kalsa da başka kadınlardan da birkaç çocuk dünyaya getirmiş. 10 Şubat 1966'da evlendiği Rita ile 3 çocuk sahibi olan Marley, Rita'nın önceki ilişkisinden sahip olduğu 2 çocuğu da evlatlık edinerek 5 çocuklu bir hale geliyor önceleri. Ama websitesine göre toplamda 11 çocuğu var Bob Marley'nin. Özellikle Rita ile olan ilişkisi çok enteresan. 15 yıllık evlilikleri boyunca eş olmaktan ziyade iki yakın arkadaş gibi yaşıyorlar. Bunda aynı sahneyi paylaşmalarının ve turnelerde sürekli beraber olmalarının da etkisi olsa gerek. Birbirlerine karşı derin bir bağları olmasına rağmen Rita, Marley'nin başka kişilerle ilişki yaşıyor olmasına ses çıkarmıyor ve hatta çıkarmadığı gibi bu konuda (örneğin Marley yoğun ilgiden sıkıldığında ve kadınlardan kurtulmak istediğinde) ona yardımcı da oluyor. Her ne kadar kendisi bu konuda üzülmediğini ve rahat olduğunu anlatsa da işin aslının öyle olmadığını, aslında bu konuya dair derin bir üzüntü duyduğunu çevrelerindeki insanların yorumlarından anlayabiliyoruz.

"Dünyanın en güzel ritmi, onun senin için çarpan kalbidir." diyor Marley. Ve Rita'nın kalbi tam da onun dediği gibi, tanıştıkları günden itibaren Marley için çarpıyor.
Hazır Marley'nin aşk hayatına değinmişken çocukları ile olan ilişkisinden de biraz bahsetmekte fayda var. Marley belgeselini izlerken Rita'dan olan oğlu **David *"Ziggy"* Marley**'nin babasından bahsedişi insanın kalbini biraz kırabiliyor. Yine kızı ***Cadella Marley'***nin sürekli olarak babasının soğuk, ilgisiz ve bencil oluşundan bahsedişi de üzebiliyor. Nasıl olur da birlikten, beraberlikten, aşktan ve de sevgiden bahseden bir insan çocuklarıyla ilişkisinde bu kadar başarısız olur insanın aklı almıyor. Ama hayatta zaten her şeyi anlayamıyoruz ya... İşte bu da onlardan bir tanesi.

HASTALIĞI ve ÖLÜMÜ...

Ölümün erkeni ya da geçi, iyisi ya da kötüsü olmuyor hiçbir zaman. Ama yine de Bob Marley'nin ölümü için zamansız, hastalığı için ise talihsiz diyebiliriz. Sene 1977, futbola aşırı meraklı olan Marley yine her zamanki gibi futbol oynuyor ancak ayak baş parmağından ufak bir yaralanma geçiriyor. Zamanla enfeksiyon kapan bu yara aslında zaten var olan bir kanserin (melanoma, cilt kanseri) habercisi oluyor. Hiçbir şekilde siyahlarda gözükmeyen bu deri kanseri çeşidinin, beyaz bir İngiliz olan babasının genlerinden geçtiği düşünülüyor. Doktorların ayak başparmağını kesme önerisini reddediyor Marley. Bu kararında performansının etkilenecek olması etkili olsa da Rastafari'de insanların bedenlerinin bir bütün olarak gömülmesi inancının da etkisi olduğu söylenenler arasında. Hastalığına rağmen turnesine devam ediyor ve 1980 yılı için de bir turne planlanıyor. 1980 yılının Mayıs ayında ***"Uprising"*** albümünü çıkaran Marley önce Avrupa turnesini tamamlıyor. Ardından da Amerika turnesine geçiyor. İki gün üst üste New York'un en büyük konser mekanlarından Madison Square Garden'da konser veren Marley, son konserini 23 Eylül 1980'de ***The Benedum Center of the Performing Arts'***ta (O zamanki adıyla Stanley Theater) veriyor. Bu konserden kısa bir süre sonra New York'ta Central Park'ta bir arkadaşı ile koştuğu sırada yere yığılıyor ve spazmlar geçirmeye başlıyor. Arkadaşının anlattığına göre tam herkesin başına toplandığı esnada **"Rastafariiii!"** diye bağırarak yattığı yerden fırlıyor. Evine yakın bir doktora götürülen Marley burada, kanserin tüm vücuduna yayıldığını öğreniyor ve mücadelesi oldukça güç olan serüven başlıyor. İlk olarak turnenin devamı iptal ediliyor. Ardından Marley Almanya'ya,

BOB
MAR-
LEY

Josef Issels kliniğine tedavi olmaya gidiyor. Aslında tamamen beslenme düzeninin değişimi üzerine kurulu bu tedavi sistemi Dünya Sağlık Örgütü tarafından kabul edilmiyor ancak Marley bu yolu seçiyor. 8 aylık hiçbir gelişme kaydedilemeyen bu tedavi sürecinin ardından son günleri için evine, Jamaika'ya dönmeye karar veriyor. Ancak uçuş sırasında hayatî verileri zayıflıyor ve Miami'ye acil iniş yapmak zorunda kalıyorlar. Müdahale için hastaneye götürülen Marley, **11 Mayıs 1981'de, 36 yaşında hayata veda ediyor.** Yine 2012 tarihli Marley belgeselinde yer alan oğlu Ziggy'nin anlattığına göre son anlarında Marley, Ziggy'i yanına çağırıyor:

"Para hayatı satın alamaz." (Money can't buy life.)

diyor ve bu son sözleri oluyor...

36 SENE, ÇOK MÜZİK, DOLU BİR YAŞAM

Marley'e hangi açıdan bakarsak bakalım dolu dolu bir hayat yaşadığının aksini iddia etmemiz mümkün değil. Fakir ve zorlu bir hayattan gelmek, bunun tek çıkış yolunun müzik olduğuna inanmak, bu uğurda yol almak, başarılı olmak ve bunu sadece 36 seneye sığdırmak herkesin yapabileceği bir şey olmasa gerek. Çoluk çocuk ve aşk hayatına girmiyorum bile. Müzikle geçen 19 yıl, 13 albüm, 2 canlı kayıt, bir sürü ödül ve 300'den fazla konser...

Zamanında Marley'nin hayat hikâyesini yakından incelerken ve geçtiğimiz günlerde bir kez daha Marley belgeselini izlerken, ***"Bir müzisyen olsaydım ve özellikle Marley'den etkilenen bir müzisyen olsaydım neler hissederdim?"*** diye çok düşündüm. Sonuçta ben sadece bir dinleyiciyim ve reggae hayatımın temelini oluşturmuyor. Bütün bunları düşünürken tabii ki Sattas geldi aklıma. Reggaenin Türkiye'deki neredeyse tek temsilcisi Sattas'tan Orçun'a sordum: ***"Marley senin için ne ifade ediyor?"*** diye. Aldığım cevap yüzümde tebessüme sebebiyet verdi elbet:
"'Dread'lerini kamçı gibi sallaya salaya şarkısını söyledi. En çok etkilendiğim noktalardan biri de gözlerini kapayıp sadece bir takipçi ışık altında şarkı söyledi. Minicik bir köyden çıkıp kükreye kükreye şarkısını söyledi. O kadar. Tabii ilk şarkılarından biri olan Trenchtown Rock'ta diyor ya, 'Müzikle ilgili güzel şey, seni çarptığında hiç acı duymaman.' Bazen merak ediyorum yaşasaydı daha neler yapardı diye ama şu var ki olması gereken oldu, buralarda söylemesi gereken her şeyi söyledi. İlk başlarda kendimce onu taklit ettiğimi zannediyordum. Tabii ki bu hiç olmadı, olamadı."
Bütün bunların yanında tam da yazının sonuna gelmişken hemen arka arkaya 10 tane en sevilen Bob Marley şarkısı dinlemek ister misiniz? Buyrun o zaman... Ama üstüne eğer hala izlemediyseniz "Marley" belgeselini izlemeyi de unutmayın.

No Woman, No Cry
Three Little Birds
Buffalo Soldier
Redemption Song
One Love / People Get Ready
Is This Love
Jammin'
I Shot The Sheriff
Could You Be Loved
Get Up, Stand Up

EN İYİ BOB MARLEY *COVER*LARI

Birçok şarkının *cover*ı vardır. Ancak çok az sanatçının şarkıları çok önemli sanatçılar tarafından *cover*lanır. Bob Marley de bunlardan biri. Eğer siz de Marley seviyorsanız bir de şarkılarının bu güzel yorumlarını mutlaka dinlemelisiniz.

I Shot the Sheriff – Eric Clapton
No Woman, No Cry - Gilberto Gil
Talkin'Blues – Tara Nevins
No Need To Worry / Three Little Birds – Keith Frank
Redemption Song – Johnny Cash & Joe Strummer
One Love / People Get Ready – New Grass Revival
Waiting In Vain – Annie Lenox
Mellow Mood – Julie Crochetiere
Small Axe – Ken Emerson
Zimbabwe – Sublime

Gürültüde Gülmek

ECE TEMELKURAN

Ne çok güldük! Gül gül öldük! Gerçekten gülmüyorduk ama gerçekten ölüyorduk. **"Güler misin ağlar mısın?"** diyorduk, sanki ikisi yapışık kardeşlermiş gibi. Bir de başka güzel komik lafımız vardı bizim: **"Ölür müsün, öldürür müsün?"**. Bak onu da niyeyse gülerek söylüyorduk. Yeni değil yani, gülmekle ölmek bizim dilimizde kardeşti. Çok güldüğümüz için değil muhakkak. Belli ki gülünecek kadar çok ölüyorduk.

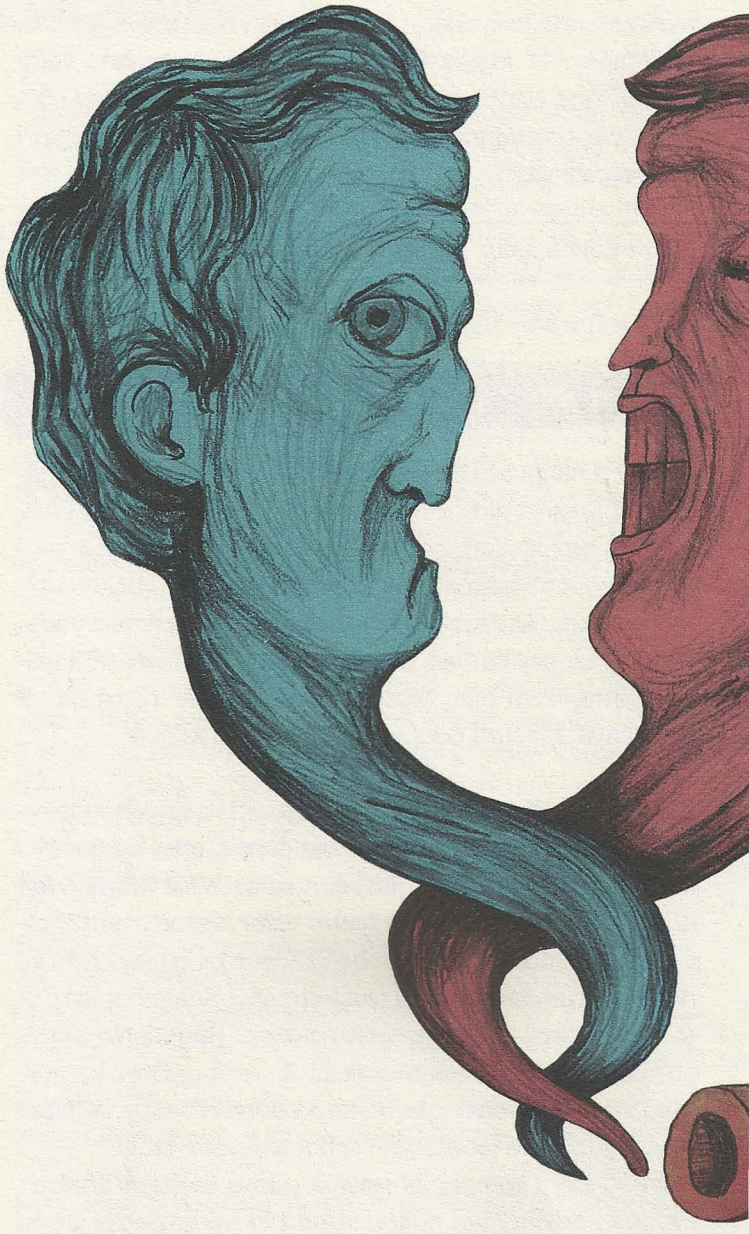
Şimdi genç çocuklara bir kez daha **"Güle Güle!"**. Güle güle Yemen Türküsü'ne gidiyorlar. Adı Yemen değil, ama bazıları için **"Giden dönmüyor."** denecek belki. Kim gülüyor? Ne derdi teyzeler eskiden? **"Ben gülüyor muyum!"**. Sen de gülme demekti bu, komik olan bir şey yok, topla kendini. Ama gevşek ağızlar gülüyor, işkembeden müteşekkil bünyeler gül gül ölüyor.

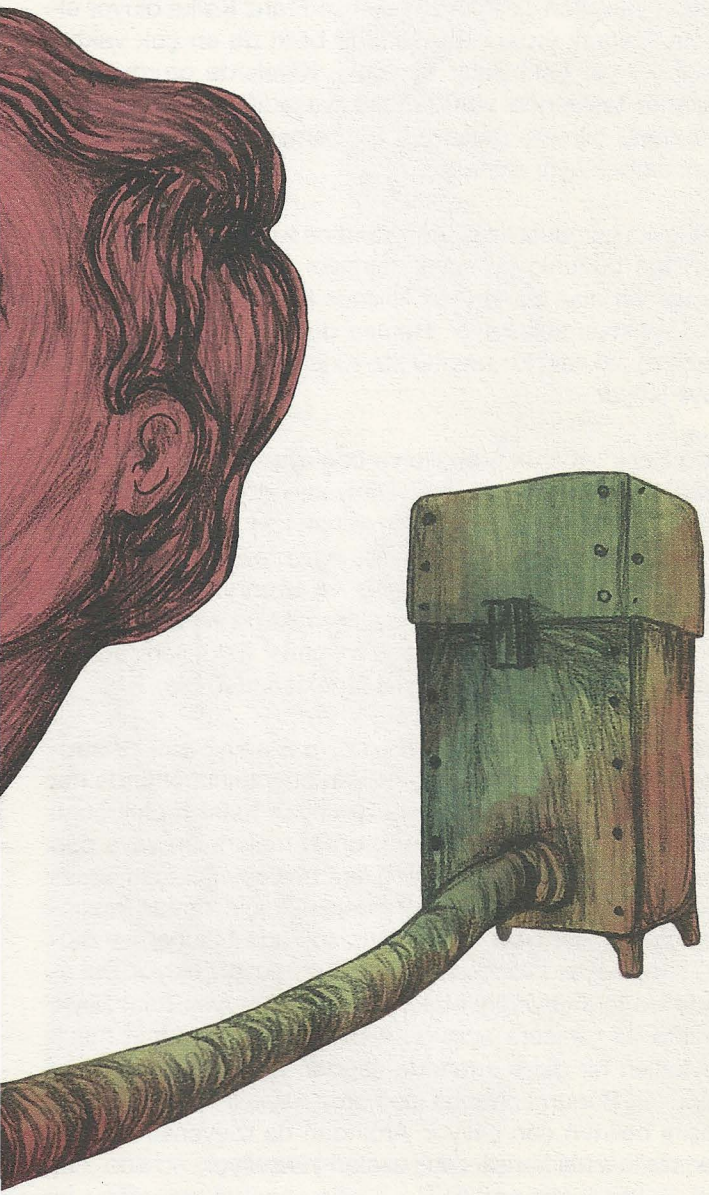
Sen bu gürültüde gülebiliyor musun? Gülmek, yenilmemek demekti. **"Kahkahaya milletçe en çok ihtiyacımız olan şu günlerde..."** diye başlayan bir milli mutabakat belgesini takip edercesine, öyle bir gayret ve kararlılıkla, **"tek kahkaha, tek espri, tek delilik"** altında birleşerek kahramanca sırıtıyorduk. Her deli üstünü başını yırtmaz derler, biz de işte sırıtıyorduk. Ne yapalım yani? **"Gülmeyelim de ölelim mi!"** diyorduk.

Epey oldu değil mi biz sırıtmaya başlayalı? Herkesin en berbat olayla ilgili en iyi espriyi yapma yarışmasında birer Dümbüllü'ye dönüşmesi epeydir var. **"Şakanın Erbabı"** nişanını Birleşmiş Milletler binasında birimizden birimize verecekler herhalde sonunda. Zira çoluk çombalak bir kahkaha makinesine dönüştük. Yerli yersiz düğmesine basılan bir kahkaha makinesi.

Siz hiç kahkaha makinesi gördünüz mü?

Çocukken benim bir kahkaha makinem vardı. Avrupa şehirlerinden birinden denizci bir abi getirmişti. Ben denizci abiye âşık olurum hemen tabii ki, çünkü adı üstünde, denizciydi. Düğmesine basıyorsun bu makinenin, içinde kızlı erkekli gülüyorlar. Müthiş bir şey. Çünkü kahkaha bulaşıcı, ağlamaktan daha fena. Eninde sonunda seni de güldürüyor makine, derdi günü bu. Çok geçmedi bu kahkaha atan

neşeli insanlarla tanışmak istedim, elbette. 1980'lerdi, kimse gülmüyordu, evimizde kahkaha hiç atılan bir şey değildi. O zamanlar gül gül ölen insanlar değildik; ya gülünüyordu ya ölünüyordu. Henüz ikisi birbirine bitişmemiş, karışmamıştı. Ben de işte nadide bulunan neşeli insanlar neye benziyor merak etmişim demek.

Makine açılınca içinden insan çıkmadı. Tıpkı radyonun içinden de insan çıkmadığı gibi. Televizyonun içinde kablolardan küçülerek giren sonra ekrana varınca büyüyen insanlar olmadığı gibi kahkaha makinesinin de içinde insan yokmuş. Kablolar ve piller vardı.

Şimdi biz kahkaha makinesi gibi miyiz? Kahkahalar geliyor düğmesine basınca. Ama içimizden bir çocuk merak edip açıp baksa şaşıracak, diyecek ki **"Allah allah, içinde hiç insan kalmamış."** Şöyle düşünecek belki: **"Gül gül öldüler demek."** Çocuk aklı işte, ne bilecek!

Şimdi sen de gürültüde gülüyorsun. Gül tabii, gülmeyip ne yapacaksın! Artık pek ayırt da etmiyorsun, öyle mi? Birbirine durmadan gülünecek şeyler gösteren, telefon ekranlarında sürekli gülünecek şeyler arayan insanlarız biz. Büyük bir kahkaha makinesi; kablolar ve piller, şarj aletleri ve ***"uygulamalar".***

Bir gürültü var, kanlı irinli bir şey. Arsızlıktan ibaret dev bir kist, öyle pis. Tüy yumağı var memleketin boğazında sanki. Dev bir öğürme gürültüsü bu.

Teyzeler haklıydı:
"Ben gülüyor muyum!"

Ben gülüyor muyum? Gülmüyorum. Bu gürültüde gülünmüyor. Bazı çocuklar güle oynaya Yemen Türküsü'ne gidiyor, neyine güleyim. Ağlayanların gürültüsünü bastırmak için mi? Kahkahanla gölge etme sen de, ağlayanın sesi duyulsun. Topla kendini. Çünkü gülmekle ölmek kardeş değildir, alışma sen de.

"Şehitler ölmez, babalar ölür."

demişti günün birinde bir askerin oğlu.

Prag'da Kafka'nın İzinde

DİLEK ATLI

"Bu iki büklüm olmuş kocakarının pençeleri var. İnsan teslim olmak zorunda kalıyor. Onun iki yanını, Vysehrad'ı ve kaleyi yangına vermek isterdim. Belki ancak o zaman ondan kaçmak mümkün olabilirdi."
Franz Kafka

Franz Kafka, Prag'a beslediği aşkı önünü alamadığı nefretinin gölgesinde yaşasa da bu şehir, gezginlerini büyüsü altına alan naif bir kudrete sahip. Ziyaretçilerini zaman içinde yolculuğa çıkaran Prag, doğası, tarihi dokusu ve benzersiz mimari örnekleriyle bereketli bir dünya kenti olarak sizi benzersiz bir maceraya sürüklüyor. Şehre sinen Kafka'nın belli belirsiz silüeti ise cabası...
Dilek Atlı

Çek Cumhuriyeti'nin görkemli başkenti Prag, adeta dünyanın en ünlü ressamlarının fırçasının değdiği bir tablo kent. Üstelik, tüm güzelliğini onu ziyarete gelenlerin ayaklarının altına cömertçe sermekten geri durmuyor. Kafka'nın hem sokaklarında kaybolmak hem de bir an evvel kopup kurtulmak istediği bu zarif şehir, haşmetli şatoları, gökyüzünü selamlayan kiliseleri, güzel bir kadının gerdanındaki inci kolyeyi andıran köprüleriyle büyülüyor gezginlerini.

Avrupa'nın göbeğinde tarihi mimariyle buluşturup doğasını koruyabilmiş, güzelliklerini yüzyıllardan günümüze taşımayı başarmış bu benzersiz şehir, her mevsim milyonlarca turistin seyahat akınına uğruyor. Kaldırım taşlarıyla, kukla dükkânlarıyla, kafe ve restoranlarıyla hemen hemen tüm gezginlerin ruhuna dokunmayı iyi biliyor. Gotik mimarisi, rokoko tarzında inşa edilmiş eğlenceli evleri, gösterişli barok eserleriyle Prag; kuğuları, meydan ve müzeleri, sokak sanatçıları, yiyecek pazarlarıyla diğer başkentlerden çok farklı.

Şehrin ortasındaki Vltava Nehri, üzerinde gezinen kuğu ve ördekleriyle asil bir kadın gibi uzanıyor boylu boyunca. Praglılar içinse nehir kenarında günün her saati vakit geçirmek bir alışkanlık. Nehir üzerine konuşlanan kafe, restoran ve boteller kenti daha da çekici kılıyor. Şehrin birçok noktasında satılan hamur tatlısı "trdelnik"in çikolata ve dondurma eşliğinde lezzetine bakmaksa benzersiz bir deneyim.

Tevazu ve görkemi aynı bedende buluşturan Prag'da, Kafka'nın izinde, daha önce tecrübe edilmiş hiçbir seyahate benzemeyecek bir yolculuk için ilk adımlarını işte bu duygularla atıyor Prag sokaklarındaki gezginler. Derken şehir, bir bir güzelliklerinin kapısını aralıyor...

MASAL GİBİ: ESKİ ŞEHİR MEYDANI

Sabırsızlanmamak mümkün değil! Prag'a varır varmaz ilk yapmak istediğiniz iş, Oldtown'a kendinizi atmak. Oldtown, yani Eski Şehir Meydanı, tüm cazibesiyle dünya insanlarının bir araya geldiği buluşma noktası. Tarihe tanıklık etmiş birçok yapının, kafe ve restoranın çevrelediği meydanda yürürken ilk aklınıza gelense Franz Kafka oluyor elbette. Değerli yazarın bu şehirde belki de en çok vaktini geçirdiği yer Eski Şehir Meydanı. Kafelerde oturduğunu, kaldırım taşlarında yürüdüğünü, yaşadığı evlerin burada olduğunu bilmek, muazzam bir zaman yolculuğuna çıkmak demek aynı zamanda.

Etkileyici mimarisiyle gözleri kendine tutsak eden görkemli meydan bununla da sınırlı kalmıyor elbette. Kuzey kesiminde yer alan Barok Aziz Niklaus Kilisesi'nin beyaz cephesi turistleri selamlıyor. Hemen doğusunda bulunan Taş Çanlı Ev ve rokoko tarzı Goltz-Kinsky Sarayı ise uzun bir seyir istiyor.

Eski Şehir'i Küçük Mahalle'ye bağlayan Karl Köprüsü ise Prag'ın simgelerinden biri. Dünyanın dört bir tarafından gelen turistlerin üzerinde adımlamak için can attığı köprü, sokak sanatçılarına ve hediyelik eşya tezgâhlarına ev sahipliği yapıyor. Köprü, genişliği ve üzerindeki eserleriyle Avrupa'daki örnekleri arasında ilk sıralarda yer alıyor. Köprünün sonunda bulunan gotik mimarisi Eski Şehir Köprü Kulesi ise kendi türünün en iyi örneklerinden biri.

Meydanın en meşhur yeri: Belediye Sarayı Saati. "Astronomik Saat" olarak da adlandırılan bu yapının önünde her daim sabırsızlıkla saat başını bekleyen turist topluluğunu görmek mümkün. Ellerinde fotoğraf makineleri veya cep telefonlarıyla görüntü almak üzere bekleşenler, çan sesini duyana kadar bu eşsiz saati incelemek için zaman kazanmış oluyor. Her saat başı, saatin solunda bulunan ve ölümü simgeleyen iskelet sağ elinde tuttuğu ipi çekiyor. Sol elinde ise ters çevirdiği bir kum saati bulunuyor. Saat ziliyle birlikte iki pencere açılıyor. Ardından 12 havarinin minik heykelleri bir daire etrafında sağdan sola doğru yavaşça dönüyor. Bunun sonunda ise horoz heykeli ötüyor ve saat başını belirten çan çalıyor. Ardından da izleyenler tarafından mutlulukla karışık alkış sesleri yükseliyor.

Bu yapıyla ilgili bir rivayete göre, Belediye Sarayına 15. yüzyılın başlarında yerleştirilen saat, 1490'da usta saatçi Hanus tarafından elden geçiriliyor. Bu çalışmada emeği geçenlerse başka bir yerde daha saatin aynısını yapmasınlar diye meclis üyeleri kararınca kör ediliyor.

BİR ŞEHİR SİLÜETİ: PRAG KALESİ

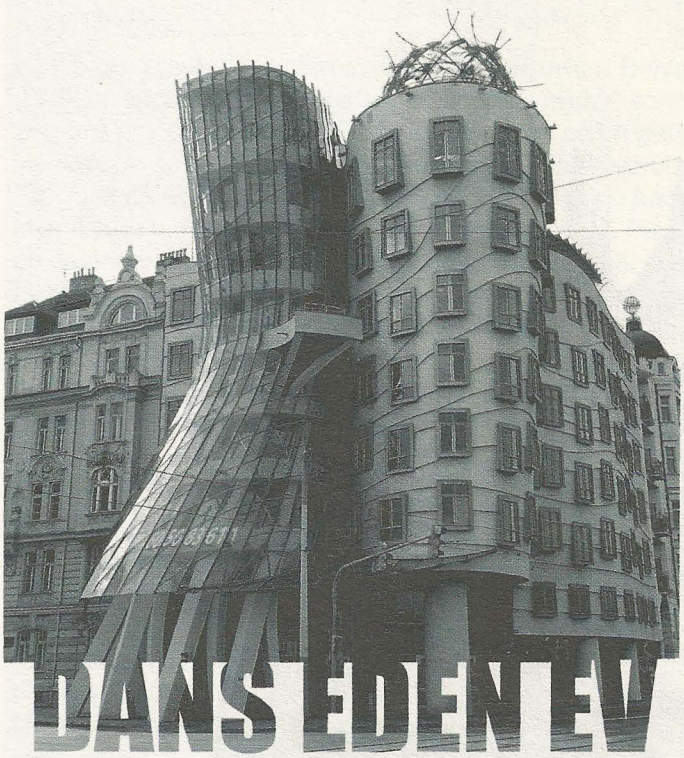
Katedralleri, kilise ve heykelleriyle Prag şehri birden fazla göz alıcı sembolü barındırıyor. Bunların arasında Prag Kalesi ise bambaşka bir yere sahip. Dönem dönem geçirdiği yangın ve istilalara karşın görkeminden hiçbir şey kaybetmemiş olan kale, devasa gotik mimari örneği Aziz Vitus Katedrali'ni tam göbeğinde saklıyor. Rönesans Dönemi'nde eklemelerin yapıldığı kalenin içindeki kilise, şapel, salon ve kuleler ziyaretçi akınına uğruyor. "Altın Yol" adı verilen bölüm ise tarihi evleriyle ziyaretçilerini büyülüyor.

Geç dönem barok ve neo-klasik tarzlarda yenilenmeler yaşayan avlu ve evlerin bulunduğu bu yolda, Franz Kafka'nın bir dönem yaşadığı evlerden biri de bulunuyor. Biletle ziyaret edilebilen bu küçük yapı, turistlerden oldukça ilgi görmekte. Dünyanın dört bir yanından seyahat severleri bir araya getiren kaleden aşağıya doğru ilerlediğinizdeyse sizi bekleyen eşsiz şehir manzarasına tanıklık etmek son derece etkileyici.

DANS EDEN EV'DE BİR SABAH

Dünya çapında öne çıkan mimari yapılar arasındaki modernist örneklerden biri: "Dans Eden Ev". Hırvat ve Çek kökenli mimar Vlado Milunic'in Kanada kökenli mimar Frank Gehry ile işbirliği yaparak tasarladığı binanın yapımı, 1992-1996 yılları arasında tamamlanmış. Prag'ın yeni yüzüne dikkat çeken yapının çevresindeki neo-klasik binalarla olan uyumu gözlerden kaçmıyor. İlginç binayı görmek isteyenler sabah ya da akşam saatlerinde bir dönem şehrin sakinlerinden olan Troçki'nin bronz heykeline komşu olan bu mekâna gelmek üzere yarım saatlik bir yürüyüş ya da on dakikalık bir metro yolculuğu gerçekleştiriyorlar.

FRANZ KAFKA VE KAFKA MÜZESİ

Çek yazar Franz Kafka'nın kendine özgü dünyasının kapılarını açan Kafka Müzesi'ni ziyaret etmeden önce Kafka'nın Prag'da geçen umutsuz ve sıkışmış yaşamını anlamak için şehri adımlamak belki de en doğru düşünce. Böylece onun Prag'la olan ilişkisini ve yalnız dünyasını daha iyi duyumsamak mümkün.

Sıkışmışlık ve yabancılık hissi... Bu iki duygu Kafka'yı anlamaya en yardımcı insan halleri. Yaşamı boyunca tanınmayan, silik bir silüet gibiydi bu şehirde. Belki de bu nedenle gezginlere çekici ve masalsı gelen Prag, Kafka için yangın yeriydi. Bu şehrin pençelerinde yazdıklarını ölümünden sonra imha etmesi için en yakın arkadaşı Max Brod'a vasiyette bulunmuştu. Brod, onun vasiyetini gerçekleştirmeyerek eserlerini dünya edebiyatına kazandırsa da bunun bir ihanet olduğunu düşünenler oldu elbette. Franz Kafka ise yazdıklarının çok kişisel olduğunu düşündüğü için imha edilmesini istiyordu sadece.

1883 yılının 3 Temmuz'unda Yahudi bir ailenin ilk çocuğu olarak dünyaya gelen Franz, erkek kardeşlerini küçük yaşta hastalıktan, kız kardeşlerini de Nazi kamplarındaki insanlık dışı zulümden dolayı kaybedecekti. Praglı Yahudi olarak Almanlarca sevilmiyor; Almanca konuştuğu içinse Çekliler tarafından reddediliyordu. Üstüne üstlük son derece cılız, kendini ezik hissedecek kadar çelimsizdi. Belki bunu bu kadar dert etmezdi; babası olmasa... Franz'ın babası iri yapılı, güçlü, otoriter bir kişiydi. Babasına bakınca kendini önemsiz ve değersiz hissediyordu. Her ne kadar annesi bu durumu dengeleyen sevgi ve şefkati ona verse de Franz, annesinin bu merhameti nedeniyle onu bırakıp Prag'dan ayrılamayacak ve sıkışmışlık duygusuyla daha da içine kapanacaktı. Belki de gönüllü bir tutsaklıktı onunki. Şehrin meydan ve sokaklarında geziniyor, kafelerinde az sayıdaki dostlarıyla ya da yalnız vakit geçiriyordu. Edebiyat okumak istese de ailesinin baskısıyla hukuk okumuş ve bir sigorta şirketinde çalışmaya başlamıştı. Franz için var olmanın tek yolu ise yazmaktı...

Otoriteye karşı isyanı ve boyun eğişi ondaki çelişki duygusunu tetikliyordu. Kafka'nın çelişkileri kadınlarla olan ilişkisine de yansıyor, günübirlik ilişkileri ve tutkulu aşkları aynı zamanda yaşıyordu. Defalarca nişanlanmasına rağmen hiç evlenmeyen Franz'ın edebiyat ve tarihe damga vuran mektuplaşmalarının öznesi büyük aşkları Felice, Milena ve Dora'ydı. Prag'dan çok istese de kopamayan Franz, 1924 yılında akciğerlerinden boğazına yürüyen kanser nedeniyle Viyana'daki sanatoryumda hayatını kaybetti; naaşı Prag'a geri getirildi ve Yahudi mezarlığına defnedildi.

Bugün Prag'ın simge noktalarından biri olan Kafka Müzesi, Charles Köprüsü'ne çok yakın bir noktada, Çek yazarın dünyasının kapılarını ziyaretçilerine açıyor. Kafka'nın yaşantısında ve eserlerinde duyumsanan sıkıntı duygusuna hâkim bir tasarımla oluşturulan müzede kendinizi Kafka'nın romanlarında hissediyorsunuz. Değerli yazara saygı duruşu niteliğinde tasarlanmış müzede video ve enstalasyon çalışmaları yer alırken mektuplar, fotoğraflar, belgeler ve ilk basım kitaplarla Kafka'nın yaşamına tanıklık etmek mümkün. Müzenin avlusunda yer alan sırt sırta vermiş dev 'K' harfleri ve karşılıklı iki erkek heykeli ise turistlerin fotoğraf çektirmek için birbiriyle yarıştığı semboller. Müzenin hemen karşısındaki hediyelik eşya dükkânı hariç şehirdeki diğer dükkânlarda Kafka ile ilgili satılan bir eşya bulmak zor. Genelde Kafka ile ilgili illüstrasyon çalışmaları ve Prag şehir silüeti hediyelik eşyaların üzerinde yer alıyor. Bu da Praglıların onu metalaştırmayarak Franz Kafka'ya verdiği değeri gözler önüne seriyor. Kafka'nın hayatına bir şehirle işte böyle tanıklık ederken akla onun bir cümlesi geliyor:

"Pek çok şeyin bambaşka olmasını isterdim."

Franz Kafka, Milena'ya Mektuplar

ADRESİ DEĞİŞMİŞ İLK ŞİİR

NAZLI BAŞARAN

Sevgilim sana İsa'dan ve Musa'dan
bahsetmek istiyorum.
Ay'ın, Dünya'nın etrafında kaç kere döndüğünden,
Sivrisineğin tam kırk yedi dişi oluşundan
ve
Gök kubenin altında konuşulan her dilden.
Saçının önüne düşüşünü nasıl sevdiğimden
bahsetmek istiyorum sana.
Sabahları evde çıplak ayak yürümeyi,
Sen uyanmadan masada çayı hazır etmeyi
ve
Tüm bunları yapmayı, en içten.
Sana kışın da bir mevsim oluşundan
bahsetmek istiyorum.
İzmir'e de bu sene kar yağdığından,
Sokaktaki aç çocukların birbirini nasıl bıçakladığından
ve
En bitmez denilen yolların yürünerek azaldığından.
Gel seninle gönlümüzdeki putları yıkalım,
Yeni bir lisanda konuşalım,
Sağ eli sol memenin üzerinde uyutalım.
Onlar bilmez,
Onlar kör ve sağır.
Onların ruhu satılmış,
Onlar sevdaya düşman.
Ama sen bilirsin ki
İstanbul dediğin yedi tepe, birkaç sokak ve
Ders kitaplarındaki çizimden ibaret değildir Kızılırmak.
Sana bozkırında bir bitki örtüsü oluşundan
bahsetmek istiyorum.

Sevgilim, herkes farkında ki bir Anadolu var.
Öyle yabancı öyle mahzun hissetme kendini
Elbette türkülerin coğrafyamızda yeri var.
İyisi mi gel seninle içimizde şeytanları taşlayalım.
Toplumcu gerçekçi olmaya gerek yok,
Mevzuya kişisel yaklaşalım.
Gayet aklı başında sevelim birbirimizi,
Dört mevsimde kalmasın
Yeni bir dünyada avaz avaz bağıralım.
Sana sevdanın olasılığından,
Aşkın psikolojik kutsallığından
ve
Gün batımı gibi yakan vedalardan
bahsetmek istiyorum.
Üzülme sevgilim,
Sakın kederlenme.
Sadece senin değil,
Bu hayatta herkesin gönlünü en az bir kere kırdılar.
Bahçesinde çardağı olan müstakil ev mutluluğunda,
Şu beyaz çarşaf örtünün mahremi üstüne bin kere tövbe edelim.
Gel seninle işleri yoluna koyalım,
Kendimizi toprağa emanet edelim.
Hatta sen koynumda yaşlan,
Çoğal saçlarımın uçlarında.
Bizden üresin her vicdanı hür evlat,
Özgürlük uğruna gerekirse tutsak.
Gönlümüzün kapılarına büyük harflerle yazalım:
"Yaşamak, ille de yaşamak!"
Bak bu şiir bir başkaldırıdır!
Bir nevi dövüşmek yumruk yumruğa.
Tut elimi,
Tut ki varoluşumuz manasını bulsun.
Bu dağlar, bu ovalar, bak bu tek valize sığan telaşlar...
Bunlar sevdanın olası can yakan kıvrımları,
Ama en iyi sen ve ben biliriz,
Bir insanın nasıl özlediğini yuvasını.

ANTİK KARMAŞA

BAHRİ BUTİMAR

Onur Şahinoğlu

Duymayan birine, renklerle
Notaları seyrettirmek kadar naif,
Görmeyen birine, notalarla
Renkleri konuşturmak kadar zarif
Senfonisi gözlerinin ışıldaması,
Tablosu sesinin yansıması kalbime...
Ve çağ şaşırtan silüetin...
Yokluğun tasavvurudur şu benlikte...

Filozoflara denk gelseydim,
Aklımın değil
Kalbimin duvarını kazıyan,
Sorulara cevap arardım ilkin...

"Antik serüvenlerden kalma taze umutlardan
Ayırabilir miyim acıları?
Acıyı saf dışı bırakıp,
İlk umudumu taşıyabilir miyim,
Bayat bir hakikat coğrafyasına?"

Bir ömür vardı hani,
Okyanuslar kadar derin kalbin,
En güzel tragedyasıydı,
Aşkın pençelerinde...

Denilebilir ki "Yenisi yok,
Her hayat kendi hakikatini yaşar,
Silgisi yok..."

Oysa hangi kalp dayanabilir,
Avucunda zamanı kilitleyene?

Gidip dikişini sökersin,
Eski yaralı yerden açarsın kalbini yine,
Aynı hikaye,
Aynı son olduğunu bile isteye.

Vazgeçtim!
Filozoflar kendi sorularına yanıt bulsun.
Tanrısal bir güç cevaplayabilir sorularımı ancak...

Bütün kitaplarımı raflardan indirdim.
Ayakaltına serdim bildiklerimi,
Böylece yukardan bakmayı da öğreniyor insan...
Yukardan bakınca;
Her şey özünden hayli uzak,
Camlardaki buğuya özeniyor aşk,

Ve kim hayata anlam yüklemeye kalkışıyorsa,
Daha beter anlamsızlaşıyor hayat...

Zümrüdüanka Misali Giden Bir Leyla Gencer

İLKNUR ÖZTULUM

Bir Anka Kuşu namıdiğer Zümrüdüanka küllerinden doğuyor, haberlerde onu söylüyor herkes o gün. Leyla Gencer öldü diyor, boğazdan geçenler de yas mendilini sallıyor masum dökülüşüne. Bir rüzgar çıkıyor, elinden tutuyor Leyla'nın. Savuruyor küllerini. Bu sefer bir opera sahnesinden değil, Dolmabahçe'den çıkıyor La Diva Leyla Gencer. Orkestra eksik ölçü çalıyor o gün. Vuruyor davullar kemanın tellerine, ağlatıyor şef tüm melodileri. Piyano bile teselli edemiyor orkestrayı. Birçok mitoloji de farklı anlatılır Anka Kuşu'nun efsanesi. Bu benim ruhumda bıraktığı efsaneydi. Gelelim mitolojideki efsaneye.Yedi aşamadan geçen ve pes etmeyen otuz kuşun peşine takılarak oluşturduğu bir kuştur Anka Kuşu (Simurg). Efsaneye göre kuru dallardan yaptığı yuva güneş ışınlarıyla tutuşarak yanar ve Simurg'u küle çevirir. Fakat küllerden yavru Simurglar doğar. Tıpkı La Gencer'in açtığı yol, bıraktığı birikimle doldurduğu eğitim yuvasındaki yetenekler gibi... Kararlılığı, doğruluktan ayrılmadan egoyla yapılan savaşı, teslimiyeti, nefsi ve daha birçok aşamayı temsil eder bu 7 aşama. Cennet kuşu olarak da anılır Anka Kuşu.
Leyla Gencer'in sesi de adeta cennetten bir şarkı gibidir Sıra sıra dizilir notalar ruhumuzun en eskimiş köşelerine. Leyla Gencer efsane olarak anlatılır kulaktan kulağa. Tozunu alır adeta, parlak bir ayna gibi candan yorumları. Geçerken çıktığı pencerenin sokağından baktırır tülleri uçuruşu.

Leyla Gencer 16 Mayıs günü Dolmabahçe Sarayı ile Dolmabahçe Camii arasında yapılan bir törenden sonra boğazın sularına 20. yüzyılın son divası olarak külleriyle dökülürken, yeniden doğuyordu Türkiye için. Çünkü Leyla Gencer batı ülkelerinde **"La Diva Turca"**, **"La Gencer"**, **"La Regina"** olarak ün yapmışken Türkiye'de kıymeti ancak 10 Mayıs 2008'de Milano'daki evinde vefat edip yeniden doğuşu simgeleyen Anka Kuşu misali küllerinin boğaza dökülmesinin ardından anlaşılacaktı. Köklü bir ailenin kızıydı. Tam bir kültür elçisiydi. Babası Safranbolulu köklü Müslüman bir ailenin oğlu olan Hasanzade İbrahim Bey, annesi ise Polonyalı Katolik bir ailenin kızı olan Alexandra Angela Minakovska'dır. Leyla Gencer kendi deyimiyle Müslüman, oryantal bir altyapıdan geliyordu. Öyle ki zengin bir kültürel birikimi olan La Diva'nın opera repertuarı 23 bestecinin 72 yapıtını kapsamaktaydı. Neredeyse dünya çapında en geniş repertuara sahip opera sanatçılarındandı. Babasını erken yaşta kaybeden Leyla Gencer, 1946 yılında varlıklı bir aileye mensup bankacı İbrahim Gencer'in kalbine merdiven dayayarak sevgisini 'Gencer' soyadını alarak duyurdu. İbrahim Bey hem bir baba hem eş oldu, kırık kanatlarını yamadı La Gencer'in. Ünlü soprano evliliği sırasında eğitim hayatına da devam etti. İtalyan Lisesini bitirdi, ardından İstanbul Üniversitesi Devlet Konservatuarında şan eğitimi aldı. Fransa'nın önde gelen hocalarından **Reine Gelenbevi,** ünlü orkestra şefi **Muhittin Sadak** ve besteci **Cemal Reşit Rey**'in öğrencisi olma zevkini tattı. Türkiye'ye gelen ünlü İtalyan soprano **Giannina Arangi-Lombardi,** La Gencer'in sesindeki işlenesi elması fark etmiş ve özel öğrencisi olarak yetiştirmek üzere İstanbul'daki eğitimini yarıda bıraktırarak görev yaptığı Ankara Devlet Konservatuarına aldırmıştı. Ankara, Gencer'i pamuklara saracaktı. 1950 ile 1958 yılları arasında devlet konuklarına verilen resitallerde en çok görev alan sanatçılardan oldu. Ülkemizi bir güneş gibi temsil etti. İlk defa 1953 yılında sesi Roma'ya süzüldü. Türkiye ile İtalya arasında imzalanan kültür anlaşmasıyla, artık Roma'nın aşk kokusuna Leyla Gencer'in aryaları karışmıştı. Ünlü **San Carlo Operası**'nda, **Eugenio Onegin** ve **Madam Butterfly** operalarında başrol oynama teklifi aldı. Leyla Gencer'in uluslararası platformdaki opera kariyeri güzel bir yola girdi. Dünyaca ünlü başka bir soprano olan **Maria Callas**'ın gelememesi üzerine, **Lucia** rolünü de Gencer üstlendi. Neden Türkiye'de kıymeti geç anlaşıldı dedim çünkü sevgili Diva, 1958'de **Ankara Devlet Operasındaki** kontratı feshedilince, kuş misali eşsiz başarılara uçtu. ABD'de sayısız opera temsili, resital, konser gerçekleştirdi. **Verdi**'nin **Requiem**'ini seslendirdi. Verdi'nin **'Kaderin Gücü'** adlı eserinde başrol oynadı. Bu inci gibi dizilen başarıları Verdi'nin **"Macbeth"** operası, Roma'da Mozart'ın **"Don Giovanni"**, Donizetti'nin hiç bilinmeyen operası **"Robert Devereux"**daki Kraliçe Elizabeth rolü ve Bellini'nin 130 yıldır sahnelenmeyen **"Beatrice di Tanda"** operası takip etti. 1985 yılında bu incileri adeta bir mücevher gibi boynuna takıp sahne hayatına veda eden Leyla Gencer, kendi oluşturduğu ekolle öğrenciler yetiştirmeye başlamış ve kendi gibi işlenmeyi bekleyen cevherlere de el vermişti. Sanat yönetmenliği yaparak büyülü sahne tecrübesini perde arkasına aktardı. Uluslararası şan yarışmasının kurucusu oldu. 1995'ten beri bu yarışma devam etmektedir. Ne yazık ki geç verilmiş de olsa ünlü soprano, 1988 yılında **'Devlet Sanatçısı'** unvanını almıştır. 2004 yılında ise Darphane ve Damga Matbaası Genel Müdürlüğü tarafından **"1000 Yılın Türkleri"** özel koleksiyonunda, adına 15.000.000 TL değerinde 0.999 ayar gümüş hatıra para basılarak Leyla Gencer koca bir vefasızlığın özrünü almıştır. 2008 yılında ise vasiyeti üzerine, boğazın sularına küllerinin dökülmesiyle belki de her geçen martıda, her çıkan fırtınada, denize yansıyan her parıltıda yaşarken duyuramadığı sesini duyurmuştur. O yüzdendir ki boğaza yolunuz düşerse Leyla Gencer'in sesine kulak verin.

Rabia Gençer

Hoş Şeyler

SUMRU UZUN

Sevgili günlük;
Kısa film dalında ödül alacak bir hayatım var.
Şehrin gürültüsünden ve betonarme görüntüsünden çok uzaktayım. Burgazada'ya geleli iki gün oldu. Doğanın içinde olmak çok güzel bir duygu. Dinlendirici, huzur dolu ve sakin...
Burada bir pansiyonda konaklıyorum. Adanın tam ortasında yer alan pansiyondaki her odanın penceresine ışıltılı doğa manzarası yansıyor. Ben çatı katında kalıyorum. Odamın içinde bir yatak, yatağın kenarında eski bir komodin, duvarda asılı duran ayna, pencerenin önünde yer alan ahşap bir masa ve küçük bir bölmeyle odadan ayrılan banyo var. Sabahları penceremin önünde kuşlar neşeli şarkılar söylüyor. Her sabah panjurları kaldırıp gün ışığının yansımasını tenimde hissediyorum. Günlük rutinim, yazmak... Adaya gelirken yanımda bilgisayarımı, not defterimi ve beni bir süre idare edecek taze çekilmiş kahvemi getirdim. Burada kalacağım günlerde bana eşlik edecekler.
Dün akşam iskelenin yakınlarında olan, adaya renk katan çarşıya gittim. File torbamı üç tane yeşil elma, bir kese kâğıdı dolusu papaz eriği ve fırından yeni çıkmış bir kutu kurabiyeyle doldurdum. Alışverişimi yaptıktan sonra yürüyerek pansiyona döndüm.
O gece penceremden ay ışığının denizin üzerindeki ışıltısını seyre daldım. Adaya kör bir sessizlik hâkimdi. Pencere açık olduğu için odamın içine sızan serin havayı hissedince ürperdim. Yatağımın kenarında duran hırkamı alıp giydim. İçimden yazmak geliyordu, durmadan yazmak... Kâğıt ve kalemi elime aldım, yıllardır kâğıda akmayı bekleyen kelimelerimi yazmaya başladım. Bir zaman sonra farklı bir gerçekliğin yansıdığı kalem ve kâğıdın arasından koptum, yaşadığım zamana döndüm. Ufuk çizgisinde belirmeye başlayan kızıllığı gördüm. Pencereyi kapatıp panjurları indirdim. Güneş doğmak üzereyken yayları gıcırdayan yatağıma uzandım. Uykuya daldım.
Pansiyonun yakınındaki yoldan geçen atların nal sesleriyle uyandım. Kaç saat uyuduğumu kestiremediğim için saate baktım. Adadaki hayatın hareketlendiği saatlerdi.
Rüyamda deniz kenarında mehtabı izliyordum. Yanımda Sait Faik Abasıyanık vardı. Sohbet ediyorduk, o an Sait Faik uzaklara bakarak:
"Hoş şeyi başkalarıyla birlikte seyretmek daha hoş olur." dedi. Sözleri bittiğinde sustuk, mehtabı seyrettik.
Rüyamda Sait Faik'i görmem tesadüf değildi. Burgazada'ya geldiğim ilk gün Sait Faik Abasıyanık Müzesine gitmiştim. Yattığı yatağı, giydiği çizgili pijamasını, okuduğu kitapları, yeni günü karşıladığı penceresini, dostlarına yazdığı mektupları gördüm. Yaşanmışlık kokan evinde, yazıldığı dönemden bugüne dek etkisini yitirmeyen eserlerini inceledim. **"Seçme Hikâyeler"** kitabını alarak müzeden çıktım.
Gördüğüm rüyanın etkisiyle, sandalyeye oturup masanın üzerinde duran kâğıtlardan birini alarak yeni bir öykünün ilk cümlesini yazdım. Sonrası mı? Zamanın nasıl geçtiğini anlamadım. Başımı kaldırıp saate baktığımda uzun süredir aralıksız yazdığımı fark ettim. Hem yorulmuş hem de acıkmıştım. Burgazada'ya gelmeden önce ada hakkında araştırma yaparken Kalpazankaya Restoran'ın methini duymuştum. Bu sebepten akşam yemeğini orada yemeye karar verdim. Pansiyonda çalışan Kiraz'ın yanına gittim ve yolu tarif etmesini rica ettim. Kiraz'ın anlattığı haliyle yolu gözümde canlandırarak yürümeye başladım.
Adanın heybetli evlerinin arasında uzanan ince bir yoldan yürüyordum. Yol kenarları kır çiçekleriyle doluydu. Bazı evlerin kapı önlerinde bisikletler vardı. Kediler günün son demlerinde keyif yapıyor, bisiklet kiralayan gençler neşeyle gülümseyerek yanımdan geçiyordu. Bense içimde yeni öyküler biriktiriyordum. Çiçekli öyküler, kuş cıvıltılarında saklanan öyküler, kedi mırıltılarındaki öyküler...
Yirmi beş dakikalık bir yürüyüşün ardından restoranın kapısından içeri girdim. Kalpazankaya, ahşap sandalyeleri, mavi beyaz pötikareli masa örtüleri, sonsuzluğa uzanıyor gibi görünen deniz manzarasıyla ilk anda gönlümü çeldi. Masalardan birine oturdum. Deniz kokusunu içime çektim. Maviliğe uzanan derin bir manzara ve Yunan şarkıları eşliğinde siparişimi verdim. Çok geçmeden en sevdiğim mezeler ve çipura balığı sofrada yerini aldı. Afiyetle yemeğimi yedim. Yemekten sonra Türk kahvesi ısmarladım kendime. Oturduğum masanın yanından sahile doğru uzanan merdivenlerden indim. Ayağımın altında oynayan taşların gürültülü konuşması, kıyıya usulca vuran dalgalarının başladığı yerde sona erdi. Kahvemi gün batımına karşı yudumladım. Adada zamanın ayak seslerini işitmek mümkündü. İç içe geçen kentlerin gürültüsünden, insanların omuzlarına yük olarak binen gündelik telaşlardan, çıkarlardan, hesaplardan, kötülüklerden çok uzaktaydım. Ruhumun dinlendiğini hissediyordum. Doğanın anaç tavrıyla beni sarıp sarmalamasını, kelimelerin özgürce kâğıt üzerinde dans etmesini, içimde tomurcuklanan mutluluk çiçeklerini seviyordum. O akşam faytonla pansiyona dönerken hayatımda birçok şeyin değişeceğini hissediyordum.
Sevgili günlük;
Burgazada'da geçirdiğim iki gün, hayatıma yeni renkler kattı. Burada yapacağım, daha doğrusu yazacağım çok şey var. Az sonra kapımın çalacağından eminim, o yüzden sana veda ediyorum. Pansiyonda çalışan güler yüzlü Kiraz Kız, kahvemi yapmış, merdivenleri çıkmaya başlamıştır!
Kısa film dalında ödül alacak hayatım var demiştim ya, hayallerim vizyonda!

*Günün şarkısı:
Ezginin Günlüğü\Zerdaliler

Gizem Gözde Uçar

İçimizdeki Güneş

CANSU CİNDORUK

SENİ TANIMAK, SAHRAYA ON YILDA BİR DÜŞEN YAĞMUR TANELERİNE DOKUNMAK GİBİ...

Uyandığınız sabahın size neler getireceğini bilmeden gözlerinizi açtınız. Belki bugün kaderinizin döndüğü noktaya ulaşacaksınız. Belki de büyük, muhtemelen sizin kafanızda kurup dururken büyüttüğünüz, bir dert ile sınanacaksınız. Her an başınıza, iyi veya kötü, her şeyin gelebileceğini siz çoktan öğrendiniz. Sokaklar cıvıl cıvıl iken bile bir yağmur iniyor ve hayatımız olduğu yerde donup kalmıyor mu? Hayatın her işvesi, cilvesi bizim için. Güzeliyle çirkiniyle iyi ki var olmuşuz çünkü hayatın bize getirdiği her gün ruhumuzun aynası bir insanla karşılaşabiliriz. Ya da çoktan karşılaşmışızdır da bilmeden kaderimizin döneceği günü bekliyoruzdur.

İşte bu yüzden sevdiğinizin, sevildiğinizin kıymetini bilin.

Hayatınıza aldığınız, ve zamanla yarı yarıya bölüşmeyi öğrendiğiniz insanları kırmayın. Aklınıza gelen her sözü dokuz kez düşünün çünkü boğaz dokuz boğumdur. Sekizini yutup birini söyleyin. Etrafınızda sizi güzelleştiren her kim varsa ilk gördüğünüz yerde sıkı sıkı sarılın. Acısıyla, tatlısıyla herkese gülümseyin. Sizi üzenlerden bile sevginizi esirgemeyin çünkü siz en geniş yüreklisiniz. Kederlerinize de mutlu anılarınız gibi sıkı sıkı sarılın. Sizi bugünlere onlar getirdi. Düşmanınızı bilin, ve hatta iyi tanıyın, fakat asla düşmanlık etmeyin.

Sevdiğinizin, sevildiğinizin kıymetini bilin.

Size aşkla bakan gözleri ellerinden tutun. Hayatınızı paylaşmaya karar verdiğiniz insana sırtınızı yaslayın ve birbirinizden güç almanıza izin verin. Bir sabah bir güneş doğar ve sevgisini kalbinize sığdıramadığınız biri çıkıp gelir. Size sadece **"Sen nerelerdeyin?"** diye sormak kalır. Başını omzunuza yaslayın ve size olan sevgisinin boyutunu hiç dert etmeyin. Her ilişkide olur ya, bu ilişkide en çok seven siz olsanız bile, her zerresine kadar asla aşkınızı esirgemeyin.

Sevdiğinizin, sevildiğinizin kıymetini bilin, bir nefeslik yaşıyoruz...

Sinan Artan

Kapı

NİHAN ÖZKOÇAK

Toz kokulu bir sabahtı. Bahardı. Sarılık olmuştu gökyüzü. Dedem ölmüştü. Dedem öldüğünde babamın üzerine bir korku çökmüştü. Yavaş yavaş sıranın kendisine geldiğini hissediyordu. Ölüm korkusu bir karabasan gibi zihnine oturmuştu. Bense sadece üzgündüm. Dedem yaşlanmıştı ne de olsa, eminim bekliyordu. Ben kendimi avutabiliyordum. Tutunabildiğim bir yer vardı, gençtim. Kendi dünyamdaki mücadelelerimle meşgulken babam tek bir şeyi düşünüyordu; ölüm.

Bu durumu ilk defa evimizin dış kapısını değiştirmek için uğradığımız dükkânda fark etmiştim. Babam çelik kapıların üzerine yapıştırılan yazıları okuyordu. Bana sorarsanız bütün çelik kapılar aynıydı. Bazısının güvenliği kuvvetlendirilmiş, bazısının malzemesi daha kaliteli ve bazısının ömrü kırk yıl…

-Kırk yıl garantili kapıyı ne yapayım ben? O kadar ömrüm mü kaldı?

Söyledikleriyle afallamıştım. Neden böyle söylemişti? Bir kapı nasıl onun ömrüne sınır çizebilmişti?

-Gidelim, demişti babam. **İstemiyorum kapı mapı.**

Üzülmekten çok başka bir şeydi hissettiğim. Sıkışmışlık hissi. Karşımda duran çelikten kapı; babamın ölümü kabullenişi ve benim yaşam uykumdan uyanışım olmuştu. Dedemse çoktan o kapıyı aralamış ve belki daha güzelini bulma arzusuyla arkasından kapatmıştı. Kapı bize ölümün yaklaştığını bağıra çağıra haber veriyordu. Geri kaçamıyorduk. Bedenlerimiz zamana yeniliyordu. Babam yaklaşıyor, ben arkasından yaklaşıyordum. Biz ilerliyorduk, kapı ağır ağır açılıyordu. Ardını göremiyorduk. Babam kapının eşiğinde duruyordu. Ben uykuma geri dönmek istiyordum. İnsanın binlerce kere düşündüğü bu çirkin gerçeği zihnimde uzaklara götürüp onunla birlikte derinlere dalıyordum. Bu yük beni asla bırakmıyordu. Gittikçe dibe gömülüyordum. Babamın bana: **"Uyu, henüz çok erken."** demesini bekliyordum, **"Kapı asla kapanmayacak."** diyordu. Bunu söylediğinde içimde bir yerler acıyordu. Karanlık, soğuk ve bomboş bir gerçeklik... Asla kazanamayacağımı bildiğim bir mücadeleye girmek üzereydim ve bu gerçeğin, bana bir gün sözünü geçireceğini biliyordum. Geçen günler, aylar… Sonra düşünceler susacaktı.

Uyanmıştım. İşte, ölüm tam burada, yanımda, dedeminse son soluğunda ve belki babamın kulağına fısıldamakta. Hayat böyleymiş; bir varmış, bir yokmuş. Geride sadece kapı kalmış, hepsi bu.

Ayla Acet

UBUNTU

KAAN MURAT YANIK

Bütün umutlarını tesadüflerin içine saklamıştı, biliyordu ki önceden belirlenmiş bir hayat yoktu ve insan daima umuyordu...

Geçen gün yeni romanım için uzaklara yaptığım gezilerden birinde eski bir ev ile karşılaştım. Kendisini zamana bırakmış gibiydi bu ev. Sanki bir şeylerin telafisi gibi duruyordu ayakta. Her zaman yaptığım gibi elimi bu köhnemiş evin taş duvarlarına sürüp onunla iletişim kurmaya çalıştım. Zira konuşursa ortalığa dökülenleri toplamak için söz verdim ona. İkna oldu. Bu evi saatlerce dinledim. Ne yalan konuştu, ne kendini övdü, ne de haklılığından bahsetti. Sadece konuştu. Söyleyecek sözü kalmayınca da lambalarını söndürüp sustu. Neler anlattığını ne yazık ki burada uluorta yazmam doğru olmaz. Ne de olsa bir dostun sırrı oluyor anlattıkları. Ama o sustuktan sonra benim neler söylediğimden ve sonrasında cereyan eden olaydan biraz bahsedebilirim.

"Keşke oturup sabahtan akşama kadar roman kahramanlarının arkalarından konuşacak kadar dertsiz olsaydık." dedim, eve.

"Dünyamızı birilerinin güzelleştirmesini beklemek yerine, kafamızı kitaplara gömüp kimselere minnet etmemek en iyisi." dedim.

"Kitap okumanın zararları da var elbette. Bittiği zaman hayata geri dönüyor ve mecburen yaşamaya devam ediyorsun." dedim.

Herkesin anlatacak bir hikâyesi var, fakat kimsenin anlatmaya mecali kalmamış." dedim.

"Bitmemesi için ara verdiğimiz kitaplara benzeseydi ya her şey..."dedim.

"Bir müddet sonra, kendimizi de zamana bıraktık."dedim.

"Bazen kendimi rafa kaldırıp orada kitaplara yaslanarak unutulmak istiyorum." dedim.

"Bugün de bir şey olmadı. O olmayan şey her neyse, onu özlüyordum." dedim.

"Bu yorgunluğumuz; hep söyleyemediklerimizden..." dedim. Hiçbir yere ait olmadığı için değerli olan bazı şeylerden bahsettim ona. İçimden ne geldiyse, bölük pörçük... Birbirleriyle bir bütünlük oluşturmasa da, bilincimden fışkıran her şeyi sayıp döktüm. Karşımdaki evi yüz yıllık bir dost bilerek modern zamanların kıskacında sıkışan benliğimin acılarından, biçimsiz gökdelenlerden, ağaçsız şehirlerden, birbirlerinin üstüne basarak yürüyen şehirlilerden, çekingen şizofrenilerimizden, içimizde çalan sirenlerden, dikine baş ağrılarımızdan, çürüyen ruhlardan, eriyen şarkılarımızdan, aşksız aşklardan, yalandan güldüğümüz fotoğraflardan, sanat, kitap, fikir düşmanı insanlarla aynı çağı paylaşmaktan ötürü alnımızda patlayan terütaze çizgilerden bahsettim... Söyleyeceklerim bitince gitmek için yavaşça doğruldum. Baktım tuhaf görünüşlü bir adam ellerini cebine koymuş bana bakıyor. Utandım hâliyle. Karşısındaki eski evle dertleşen birini görmek adama hayli ilginç gelmiş olmalı diye düşündüm. Gülümseyerek selam verip yürüyordum ki, o da bana gülümsedi.

"Size bir şey anlatmama müsaade eder misiniz?"

dedi. Sanırım biraz önce ev ile olan konuşmalarımı duymuş diye geçirdim içimden. Kolumdan tutup en yakın psikiyatra götürecek diye korktum. **"Elbette, buyrun."** dedim. Karşımdaki yamuk taşa oturdu. Başıyla evi işaret ederek: **"Dertleşmek için güzel bir dost bulmuşsunuz..."** deyince; adamın da, adını koyamadığım -bu satırları okuduğunuza ve beni dost bildiğinize göre sizin de içinde bulunduğunuz- kafayı kitaplarla bozan gruba dahil olduğunu sezip rahatladım.

"Afrika'da çalışan bir antropolog bir kabilenin çocuklarına bir oyun oynamayı önerir, ağacın altına koyduğu meyvelere ilk ulaşanın ödülü o meyveleri yemek olacaktır. Onlara 'Hadi, şimdi ağaca doğru koşmaya başlayın! Birinci olan ödülü alacak.' der. O anda bütün çocuklar el ele tutuşup koşup ağacın altına beraber koşmaya başlarlar. Hep birlikte varırlar ağacın altına ve meyveleri hep beraber yemeye başlarlar. Antropolog şaşırır hâliyle. Çocukların yanına varıp neden böyle yaptıklarını sorduğunda, hepsi birden şu yanıtı verirler: "Bu UBUNTU'dur! Nasıl olur da diğerleri mutsuz iken birimiz o ödülü yiyebilir ki?" Ve UBUNTU'nun anlamını açıklarlar bir ağızdan. Onların dilinde UBUNTU: 'Ben biz olduğumuz için benim' demektir."

Adam bunu anlattıktan sonra gülümsedim. Kalbime gökyüzü indi sanki. Gülümsedi.

"O günden beri, UBUNTU benim için hayatın anlamı oldu. Kitaplara düşkün birilerini görünce, onu aynı yolu yürüyen can dostum olarak görürüm." deyince, anlattığı antropoloğun bizzat kendisi olduğunu anladım. Aynı za-

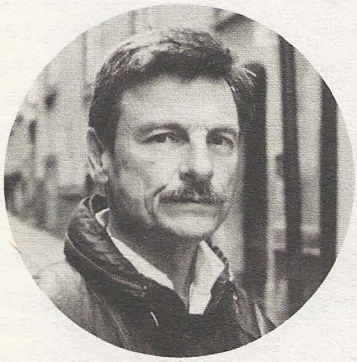
Reha Barış

manda onunla dost olduğumuzu da... Şaşkın şaşkın bakarken çantasından bir kitap çıkardı: ***Andre Gide, La Pastoral Senfoni***, bana uzattı. Ben de hiçbir şey düşünmeden, kendimi tamamen reflekslerime teslim ederek sırt çantamdan üç kez okuduğum eski basım ***Herman Hesse'nin Siddhartha'sını*** çıkarıp adama uzattım. O an yalnız olmadığımı anladım.
Adamla el sıkışıp ayrıldık...

Belki Kafkaokur müdavimleri olarak bir gün birlikte evlerle dertleşip sonra da hep beraber ve dahi el ele o ağacın yanına koşarız ha? Hem sonunda çantamızdaki kitapları da değiş tokuş ederiz.

Çevremdeki durgun boşluğa
bakmaktansa, kendi içimdeki
ikili konuşmayı sürdürebilirim.
Benim için iyi olmanın yolu
budur ancak.

Tek önemli şey
zaman içinde zaman bulmak.
Bu muazzam zor,
fakat yapılmak zorunda.

Bıraktın mı kendini hiç?
Oluruna değil de bir başkasına.

Eski aşklara dönemezsin ama
eski kitaplara dönebilirsin.

KAFKA

TARKOVSKİ

BARBUR

EDGÜ

Yalnız Efe

ERAY YASİN IŞIK

Boynuma bu tasmayı ne zaman taktılar hatırlamıyorum. Kulübeme yazdıkları **"Efe"** yazısı ile adımın bu olduğunu öğrendim.

Buraya neden şehir içinde kullanıldığını anlayamadığım, 4x4 bir arazi aracının bagajında ama paspaslara işerim korkusu ile bir karton kutunun içinde geldim. Babamı hiç tanımadım. Annemin ise sadece kokusunu hatırlıyorum. Kardeşlerim ve beni doğurduktan sonra birkaç hafta emzirmiş sonra hepimiz yeni yuvalarımıza kavuşmak için gerçek ailelerimizden koparılmıştık. Söylenenlere göre annem ve babam özel bir cinsti. İkisinin de Alman uyruklu oldukları hatta büyük dedelerimin boynu tasma görmemiş özgür kurtlar olduğunu anlatılırdı. Bizde de bu genetik miras hâlâ izlerini taşıyordu. Zira bu yüzden doğar doğmaz üzerimize bir misyon yüklenmiş ve aile mesleği olan bekçilik tercih edilemez yaşam biçimimiz olmuştu.

Şehrin gürültüsünden uzak, dere kenarında etrafı gri meyve ağaçları ile dolu, bahçesinde siyah ve beyazın tüm tonlarının hâkim olduğu bu villaya gelmeden önce bir oto kaportacısının beton zemininde yatıp kalkıyordum. Usta ve çıraklardan arta kalan yemekleri yer, geceleri ise tiner kokusu içinde bekçilik görevimi arz ederdim. Fakat içerde çalınacak çok bir şey olmadığı için çoğu gece dört duvar arasında içime çektiğim tinerin kafasını yaşayarak sabahı ederdim. Çoğu gece sabahı bekleyemeyip gazete kağıtlarının üzerine işeyerek sınırları dört duvarla belli olan bu dükkânın içinde kendime yeni sınırlar koyardım. Şimdiki sahibimle de böyle bir gecenin sabahında görünmez bir kaza sonucu tanıştık. Aracını sıkışık şehir trafiğinde öndeki şantiye kamyonuna çarpmış ve her şerden doğacak bir hayır olarak benimle tanışmıştı. Aracını boyattıktan sonra bir pasta cila fiyatına beni satın almıştı. Yeni sahibimle hikâyem böyle başladı.

Önceleri kendimi bir çıkma tampon gibi hissetsem de artık yatacak sıcak bir yatağım, özgürce koşturabildiğim, etrafı duvar ve üzeri dikenli telle çevrili bahçem vardı. Üstelik bundan böyle kimsenin artığını yemiyor, tadına zor alışsam da bana özel alındığı için beni özel hissettiren kuru mama ile karnımı doyuruyordum. Tüylerim daha sıklaşmış, kulaklarım dikleşmişti. Sesimi olabildiğince gür çıkarabiliyor, bildiğim tek kelime olan **"Hav"**ı değişik tonlarda seslendirebiliyordum. Ev sahipleri ile aram iyi sayılırdı. Çok sık evde olmasalar da havanın güzel olduğu günlerde tenis topumla **"at getireyim"** oyunu oynardık ve onlar hortumla ben ise silkelenerek birbirimizi ıslatırdık. Verdiğim güven duygusundan başka yaşattığım bu anlık mutluluklar bekçilik kariyerimin yanında eğlenmeyi de bilen bir kişiliğim olduğunu fark ettirmek içindi. Mutlu sayılırdım veya öyle olduğumu düşünüyordum. Ta ki dolunayın tepeden bana gülümsediği, tanıştığım bilge sokak köpeğinin bu düşüncelerimi sarsacak konuşmayı yaptığı o geceye kadar. Dışarıdan bakıldığında insanların iki köpek arasında hırlama olarak adlandıracağı, ama benim hayatımı değiştiren o anlar...
Tüylerim yeni taranmış bahçenin içinde bir oraya bir buraya koşturup duruyordum. Demir parmaklıkların arasından önce kokusunu, daha sonra kirden raftalaşmış kürkünü gördüm. Bölgemin sahibi olarak ağırlığımı koymam gerekiyordu. Öyle yaptım... Koşar adımlarla demir garaj kapısına geldim. Ön patilerimi hafif kırarak saldırı pozisyonuna geçmiştim. O ise buğulanmış siyah gözlerini kısarak alaycı gülümsemesi ile aramızdaki demir parmaklıklara yaklaştı.

"Yazık" dedi. **"Genç ve kuvvetlisin. Ne suç işledin de burada esirsin?"**

Esaret mi? Arkamdaki koca bahçe ve tripleks villayı yaşlı gözleri görmüyor diye düşündüm. **"Esir değilim. Burası benim evim ve ben özgür bir köpeğim."** dedim. Gülümsemesi kahkahaya dönmüştü. Benimse gür sesim yerini terrier cırlamasına bıraktı. Korkudan değil aksine şaşkınlıktan bu haldeydim. **"Neden gülüyorsun?"** dedim. **"Özgürüm dedin ya boynundaki tasma komik geldi."** dedi, gözlerini fırınlanmış gürgen ağacından yapılma kulübeme dikti. **"Kıskandı mı acaba?"** diye düşünürken o iğrenti ile bakarak gecenin karanlığına karıştı. Önce görüş açımdan çıktı sonra kokusunu kaybettim. Ama söyledikleri aklımdan çıkmıyordu. Haklı olma ihtimali kafamı karıştırıyordu. Hâlbuki hiçbir şey söylemedi. Ama o alaylı gülümsemesi... Gözlerimi kapattıkça o anlar aklıma geliyordu. İstemsiz, hayatımı sorgulamaya başladım. Gerçekten boynumdaki bu tasma etrafımdaki bu duvarlar içinde ne kadar özgürdüm? Bu bahçede işemediğim yer, sahte kemiğimi saklayıp da bulamadığım nokta yoktu. Ama karnım doyuyor soğuk kış gecelerinde sığındığım kulübemin üzerinde adım yazıyordu. Her şeyden önemlisi bu hayatta bir misyonum vardı. Ben bir bekçi köpeğiydim. Bir lokma ekmek için rastalı bilge gibi o çöp senin bu çöp benim gezmeme gerek yoktu. Sokakları gasp etmiş çetelerle uğraşmıyor, belediye ekiplerinden kaçmak zorunda kalmıyordum. Hele hele barınakta olduğumu düşündükçe içim ürperiyordu. Yan villaya kısa süreli misafir olan Lessie barınakta uzun süre geçirmişti. Psikolojisi alt üst olmuştu. Gece boyu acı çığlıklarını, sayıklamalarını duymuş, ne kadar şanslı olduğumu düşünüp halime şükretmiştim. Ama şimdi bu hayat bana yetmiyordu. Boynumdaki tasma şah damarıma baskı yapıyor, kulübem bana dar geliyordu. Bu düşünceler ışığında sabahı zor ettim.

Tayfun Yağcı

Sabahın ilk ışıklarında verandanın ışığı gözüme çarptı. Sevinç içinde sahibimi karşıladım. Bu sabah erkenciydi. Önemli bir işi olmalıydı ki benimle göz göze gelmeden yeni arazi aracının ısıtmalı koltuğuna oturdu. Garaj kapısı açıldı ve garajdan, yanık lastik kokusu ile uzaklaştı. Bir süre bekledim. Normalde araç garajdan çıkar çıkmaz otomatik kapı kapanırdı. Ama bu sefer bir terslik olduğu belliydi. Kapı kapanmadı. Biraz daha bekledim. Ev ahalisi farkında değildi ki kimse ilgilenmedi. Ürkek adımlarla kapıya yaklaştım. Kafamı dışarı çıkardım. Asfaltın sıcağı yüzüme vuruyordu.

"Acaba?" dedim.

Kendime geldiğimde evden bir hayli uzaklaşmıştım. Tarif edemediğim biçimde adrenalin vücudumu kapladı. Koştukça koşmak istiyordum. Artık gerçekten özgürdüm. Boynumdaki tasma artık sıkmıyor, patilerim özgürlüğe hızlı adımlar atıyordu. Koştum... Koştum... Arkama bakmadan... O kadar çok koşmuş olmalıyım ki, susadığımı hissettim. Su kabım kulübemin önünde mamamın hemen yanındaydı ama ben kulübemden hayli uzaktaydım. Durdum. Şimdi ne olacaktı? Nereye kadar koşacaktım? Bunları düşünürken bir korna sesi duydum. Üzerime gelen şantiye kamyonunun gölgesi ile nefesim kesişti. Can havli ile kendimi yol kenarına attım. Nefes nefese kalmış ilk defa ölümün soğukluğunu yüzümde hissetmiştim. Arkama baktığımda evden ne kadar uzaklaştığımı kestiremiyordum. Tanıdık bir koku burnuma geldi, gözlerim kokunun sahibini ararken yaşlı bilge rastalı tüylerini silkeledi. Yavaş adımlarla yanıma yaklaştı. Ben hala nefesimi düzene sokamamış, şaşkınlığımı gizleyememiştim. **"Özgürüm artık."** dedim. **"Öyle mi?"** dedi. **"Şanslıymışsın da. Az daha özgür ama ölü bir köpek olacaktın."** dedi. **"Şimdi ne olacak?"** dedim. **"Ne istersen, sen artık özgür bir köpeksin."** dedi. Boynumdaki tasmanın olmadığını fark ettim. Nasıl çıkmış, nereye düşmüş haberim yoktu. Yaşlı bilge ise geldiği yöne doğru ağır adımlarda devam etti. Sokaktaki insanlar iki köpeğin birbirine havladığını sandı. Ara sokaklardan birine girip gözden kayboldu. Artık özgürdüm ama özgürlüğün yalnızlık olduğunu şimdi anlamıştım.

Saksı Çiçeği

MERVE ÖZDOLAP

Göğsümün ortasına bir saksı çiçeği oturmuş, içime yağan yağmurlarla besleniyor. Bazen bir yudum güneş çekiyor yapraklarına, bazen günlerce ışık göremiyor ama köklerini kalbime bağlamış, direniyor. Yağmur sonrası yaprak üstünde kalakalmış bir su damlası gibi huzursuzluk içimde, ne kuruyor ne damlıyor. Bir dokunuşla o damlayı akıtabilecek tek ihtimal ellerin ama onlar da gelmiyor. İçimdeki düzenek bozuluyor yine. Tüm kontrolünü kaybedemez bir vücut diyorum, oysa benimki hakimiyetini yitiriyor. Kahraman olamayınca mızmızlanan bir çocuk sanki bedenim ve bu kontrolsüzlük beni delirtiyor. Belki kendimi özel hissetmeye çalışmamın sonucudur bu, belki de kaybedişlerime sebep olan hatalarımın bedeli, bilmiyorum.

Fonda bir müzik sesi; şarkı tüm kaybedişleri güzelliyor. Ben de kendimi iyileştirmeye çalışıyorum tüm gücümle, ulaşabilirsem seninle birlikte. Yan yana yürümek bile göğsümde çiçeklerimi tekrar açtırırken, iyileşmemek imkansız çünkü. Zehrin kanımda dolaşıyor, bedenimi uyuşturuyor. Başkalarını öldürebilecek bu zehir, kaygılarımı eritip yok ettiğinden bende bir panzehire dönüşüyor. Yeniden nefes alıyorum...

Ellerimi yıldızlara uzatıp bekliyorum. Onlara da asla dokunamayacağımı biliyorum ama izlemek yetiyor. Olur da gelip tutarsan diyorum ellerimi, o zaman göğsümdeki saksı çiçeği geceye doğru taşacak ve gökyüzümüzü kaplayacak. Oturup yan yana kelimelerle oyun oynayacağız. Gerçeklerden nefret ettiğini anlatacaksın bana hiçbir hayaline gönderme yapmadan. Ben tüm gerçekleri kundaklayacağım, elimizde yalnızca hayaller kalacak.

Rabia Gençer

YILDIZLARI TEK NEFESLE SÖNDÜRÜP KARANLIĞIN İÇİNDE HAYALLERİMİZLE UYUYACAĞIZ...

İçimde Yıllanmış Üzüm Bahçeleri

ATILAY AŞKAROĞLU

Atilay Aşkaroğlu

Önümde duran bir şarap kadehi... İnce belinin üzerinde büyük başını taşıyor. Şeffaflığında, bir önceki dudak izinin özlemi var. Kimdi bir önceki sarhoş ettiği, yanaklarına bir tutam al kattığı? Kimdi bir önceki, hoş sohbetlerde yüzüne sıcaklar bastırdığı, büyük kahkahalar attırdığı? Kim bilir?

Yıllanmış üzümleri kucaklıyor, sigaramın dumanında çehresi bulanıklaşırken. Bir kavuşma mutluluğu hâkim şarap kadehinin büyük başında. Yıllanmış üzümler, odanın loş ışığında müziğin ritmiyle dalgalanıyor. Bir sarhoşluk ritüeli gerçekleşiyor, aynı masa, aynı sandalye... Aynı, sevdiğim müzikler birbirini izliyor, açtığım radyoda. Radyo bana eşlik mi ediyor sevdiğim şarkılarla veya ben miyim her bir şarkıda sarhoşlukla ağlamış olan?

Şarap, durgunluğu olan bir içkidir ya hani; avucunu terleten bir içki... Yıllanmış üzümler, kadehin içerisinde odanın havasını soluyor.

İnce belinden kavrıyorum kadehi, burnuma yaklaştırıyorum. Yıllarımın kokusu var gibi... İçimde yıllanmış üzüm bahçeleri. Bir yudum alıyorum, kadehin alnına kondurulan bir buse misali. Kadeh utanıyor, ben kişisi utanıyor...

Her bir kadehte radyo daha da bir şevkle vuruyor en sevdiğim müziğin notalarına. Arkadaşlarım uğruyor masama. Her biri, değerli anılarını anlatıyorlar. Kimileri ağlıyor masamda, kimileri kusmak için hızla kalkıp gidiyor. Her birinin ardından yine kendimi buluyorum tam karşımda! **"Anlatacak hiçbir şeyin yok mu senin?"** diyor, kaşlarını çatarak. Çekiniyorum. Yapma, eyleme a dost! Benim senden başka kimim var da anlatacaklarımı dökeyim. Senin değerlilerine, kimler senin kadar değer vermiş be dost? Yapma, eyleme!

Üzülüyor karşımda. Boynu bükülüyor, bir günah işler gibi. **"Dur!"** diye haykırıyorum. **"Dur! Yoksa dökeceğim gözyaşlarımı."** Hıçkırıklarını gömüyor içine. Ağlıyorum. Gözlerimden yıllanmış üzümler dökülüyor masama.

Bir sese irkiliyorum. İçim geçmiş, elimdeki kadeh yere düşmüş. İnce beli sağlam duruyor, koca başı paramparça. Biraz şarap saçılmış yere, kadehin kanı gibi. Masama geri dönüyorum, ikinci şarap şişesi de boş. Başı ince, beli kalın şarap şişesi.

Yıllarımdan ders çıkarıyorum gün sabaha varırken. İnce belli, alımlı çalımlılar boş, büyük kafalar taşıyor ince bellerinin üzerinde ve yudum yudum sarhoş ediyor, çarpıyorlar.

Dıştan kaba olanlar, içlerinde ince bir baş bulundurabiliyor. Ve yapacakları her ne ise direkt yapıyorlar. Sarhoşluk ince belden değil, baştan geliyor ya hani, tıpkı güzelliğin dıştan değil de içten geldiği gibi.

Söylenenler ve Söylenemeyenler

NESLİHAN ÖNDEROĞLU

Doğan eve geldiğinden beri kavga edip duruyoruz.
"Neden kabul ettin sanki." dedi, **"Bugün maç olduğunu söyleseydin ya."**

Onun gönlünü almak için pişirdiğim sütlacı kâselere boşaltırken: **"Bilmiyordum ki."** dedim, **"Hem zaten ne kadar sürecek ki? Sen yine seyredersin maçını."**

"Of!" diye söylendi. **"Yahu adamla neredeyse on yıldır görüşmüyoruz. Birdenbire seni arayıp bizi ziyaret etmek istediğini söylüyor. Sen de hemen yiyorsun. Neden beni değil de seni arıyor? Tabii, kimi kafalayacağını biliyor çünkü."**

"Uzatma ne olur hayatım." dedim. **"Gelip de demir atacak değil ya. Hem eski arkadaşımız, sen de sevinirsin diye düşündüm."**

"Görürsün." dedi Doğan üstünü değiştirmeye giderken. **"Umarım maç başlayıncaya kadar gider. Yoksa misafir filan demem, uzatır ayaklarımı izlerim maçımı ben."**

Tamer üniversiteden arkadaşımız. Bir zamanlar yediğimiz içtiğimiz ayrı gitmezdi. Sonra mezun olduk, biz Doğan'la evlendik, arkasından iş güç çoluk çocuk derken görüşmeler seyrekleşti, sonra da büsbütün koptu. Arada bir haber alıyorduk. Bir bankada çalışıyormuş, evlenmiş, karısı zenginmiş gibi ufak tefek şeyler. Ayrıntı yok.
Derken yıllar sonra nereden aklına estiyse aradı beni bugün. Güya önce Doğan'ı aramış ama sekreteri meşgul deyince benim numaramı denemiş. Aslında hiç ümidi yokmuş ama telefonum değişmemiş işte. Şaşırdım. Telefonlarımızı hâlâ silmemiş. **"E, ne var ne yok Tamer?"** dedim, **"İyi misin, nasıl gidiyor her şey?"** Ne söyleyeceğimi bilmediğimden sorulmuş saçma bir soruydu elbette. Hadi on yılı bir özetleyiver telefonda der gibi.

"Müsaitseniz size geleyim bu akşam." dedi. **"Hem aradaki yılları kapatır hem de geçmişi yâd ederiz."**

Öyle bir söyledi ki hayır demek imkânsızdı. **"Peki."** dedim. Geleceği saati söyledikten sonra kapatırken: **"Hem yeni bir işe girdim. Kendi işini kurmak isteyenlere yardımcı oluyorum. Belki ilgilenirsiniz."** dedi.

Doğan içerden sesleniyor. **"Sakın bir şeyler içer misin deme. İçki faslına geçersek uzar."**
İçerden kızım: **"Kim gelecek anne?"** diye soruyor.
"Babanla ikimizin eski bir arkadaşı." diyorum.
"Ne kadar eski?"
"On yıldan fazla oldu görmeyeli."
Sekiz yaşında bir çocuğa on yıllık bir zaman dilimi ne ifade eder bilmiyorum.
"Ne güzel." diyor.

Doğan'a gözlerim ve başımla: **"Gördün mü?"** işareti yapıyorum. **"Bak küçücük çocuk bile arkadaş kıymeti biliyor."** O beni görmezden gelip televizyonun karşısına geçiyor. Zaten az sonra da kapı çalınıyor. Söylediğinden yarım saat erken geliyor Tamer.

Nefes nefese içeri giriyor. Asansör arızalıymış, altı katı tırmanmak zorunda kalmış. Çok değişmiş. Şişman, kel kafalı, kırmızı yüzlü bir adam olmuş. Hâlbuki ne yakışıklıydı eskiden. Okulda bütün kızların gözdesi oydu. Kim bilir o da bizim için aynı şeyleri düşünmüştür ama **"Hiç değişmemişsiniz yahu!"** diye gülüyor.

Üstünde kirli bir pardösü, ayağında mevsime göre fazla yazlık ayakkabılar. Yanında evrak çantasına benzer ama çok daha kalın bir çanta. Salona geçip oturuyoruz. Çantayı üstten açıp küçük bir poşet çıkarıyor. **"Bu da ufaklık için. Kız mı erkek mi unuttum, o yüzden unisex bir şey aldım."**

Aslı'ya sesleniyorum. Gelip hediyesini alıyor. Unisex dediği şey bir yapboz. Bin parçalık bir kutu. **"Birleştirince Mona Lisa çıkacak."** diyor Aslı'ya. Sonra da ne yapacağını anlamaya çalışan kızıma Mona Lisa'dan, İtalya'dan, Leonardo'dan filan bahsediyor. O konuşurken Doğan yüzüme bakıp gözlerini deviriyor.

Nihayet Aslı koltuğunun altına sıkıştırdığı yapboz kutusuyla odasına geri dönüyor.

"E, anlatın bakalım çocuklar." diyor Tamer. **"Neler yaptınız bunca zamandır?"**

Doğan iki elini iki yana açıp, evi, bizi, gösteriyor: **"İşte gördüğün gibi, güzel işlere girdik, evlendik, çocuk yaptık, kızımızı kimseye emanet edemediğimiz için Arzu işi bıraktı, ben şirkette emin adımlarla zirveye tırmanırken Arzu kendini kutsal anneliğe adadı, ev aldık, taksitleri bitmek üzere, bana geçen yıl son model bir makam aracı verdiler ve ben o tarihten sonra tıpkı bizim genel müdür yardımcısı gibi dolma kalem kullanmaya, gömleklerimi hazır almak yerine diktirmeye ve sağ ceplerine adımın ve soyadımın baş harflerini işlettirmeye başladım. Yazları beş yıldızlı ve su kaydırağı olan tatil köylerinde tatil yapıyoruz, Aslı'yı geçen yıl iddialı bir özel okula verdik. Arada diğer velilerle akşam yemeklerinde buluşuyoruz ve oku-**

lun eksiklerini konuşuyoruz. Bu arada Arzu evde kalmasının bütün hırsını benden çıkarır oldu, sevişmelerimiz önce azaldı, şimdi neredeyse üç ayda bire indi. Yani hayat tam olması gerektiği gibi davrandı bize."

Doğanın elleri bunları söylüyor. Kendisi ise sadece birkaç cümle ediyor. İşiyle ilgili. **"Ya sen Tamer?"** diyor sonra. **"Seninle ilgili de hep iyi şeyler duyduk."**

Tamer ayağına küçük gelen misafir terliklerine bakıyor. **"Evet, önceleri öyleydi."** diyor. **"Ama sonra işler o kadar da iyi gitmedi. Şirketten ayrılmak zorunda kaldım."**

Doğan bana koyduğu kuralı dayanamayıp kendisi bozuyor. **"Arzu iki soğuk bira versene bize."** diyor. **"Gerçi maç için almıştım ama biterse yine isteriz."**

Kalkıp dolaptan iki bira çıkarıyorum. Doğan'ın önceden buzluğa koyduğu bardak var. Ona buzlu bardak götürüp Tamer'e götürmemek ayıp geliyor. Raftan iki bardak alıp biralarla içeri götürüyorum. Doğan anında: **"Benim buzlukta bardağım olacaktı."** diyor.
"Unuttum. Git al o zaman."

Söylenerek mutfağa gidiyor. Biz Tamer'le birbirimizin yüzüne bakıp gülümsüyoruz o sırada. Doğan'ın hiç öğrenmediği bir sırrımız var. Onunla tanışmadan çok önce biz Tamer'le adı asla konulmayan ve öylece kalan buruk bir şey yaşamıştık. Ama şimdi bu kadar uzak bir geçmişi hatırlamanın kimseye faydası yok.
"Ben iki yıl önce boşandım." diyor.
"Ya, çok üzüldüm. Peki çocuk?"
"Yok. İyi ki de olmamış.
"Ben de işi gücü bıraktım. Aslı'yı büyütüyorum."
"Bak, bu da iyi olmamış." diyor Tamer.
Doğan nihayet buzlu bardağına kavuşmanın mutluluğuyla içeri dönüyor. **"Neymiş o, iyi olmayan?"**
Tamer ilk söylediğini ona da tekrar ediyor.
Doğan da onu onaylıyor. **"Evet çocuk çok zor."** diyor. **"Çocuk olunca kolay kolay ayrılamıyorsun. Ayrılsan da ayrışamıyorsun ki."**

Bunu söylerken bana mı bakacak, diye merak ediyorum. Yok. Gözü televizyonda. Az sonra başlayacak maçı bekliyor. Tamer bacaklarının dibinden ayırmadığı çantasından renkli, parlak bir katalog çıkarıyor.
"Ben aslında hem sizi görmek hem de belki ilginizi çekecek bir teklif sunmaya geldim." diyor. Artık eski bir arkadaş gibi değil, bir patron ciddiyetiyle konuşuyor.

Sonra uzun uzun aslında basbayağı bir saklama kabı pazarlama işi olan işini anlatıyor. Bütün yapacağın senin altında çalışacak altı kişi bulmak, sonra onlar da altışar kişi bulacak, öyle öyle derken sen hepsinin satışından pay alıp hem yükselecek hem kazanacaksın. Altın üyelerden, platin üyelerden, her ay onların hesabına yatan binlerce liradan filan bahsediyor. Söylediklerinin çoğunu bana bakarak anlatıyor. Ne de olsa işsiz olan benim. Beni kendisine daha yakın görüyor. Doğan'ın üç beş plastik kap satmak için unvanını, arabasını, dolma kalemini ve işli gömleklerini bırakmayacağı çok açık. Anlattıkça coşuyor Tamer. Doğan saatine bakıp araya giriyor.
"Yahu Tamer," diyor. **"Bu anlattığın iş, bildiğin saadet zinciri. Bundan bir cacık olmaz."**

Bunları dedikten sonra maçın olduğu kanalı buluyor kumandadan. Sesi biraz daha açıyor.

Tamer kıpkırmızı olup susuyor. Onu bu durumdan kurtarmak için ayağa kalkıyorum.
"Benim ilgimi çekti." diyorum. **"Gel istersen biz mutfağa geçip orda konuşalım."**

Doğan nefretle bir ona bir bana bakıyor ve televizyon ekranına geri dönüyor. Mutfak masasına oturuyoruz. Kataloglarla birkaç broşür ve cd çıkarıp masaya yayıyor. Biraz daha anlattıktan sonra aniden susup bütün kitapçıkları kapatıyor. **"Boş ver."** diyor. **"Benimkisi saçmalıktı zaten. Akşam akşam boşuna rahatsız ettim sizi de."**

Kalkıp iki bira çıkarıyorum ikimize dolaptan. Önüne bakıyor. **"Yok ya."** diyorum. **"Gerçekten iyi bir işe benziyor. Senin ikna kabiliyetin de vardır. Ben inanıyorum..."**

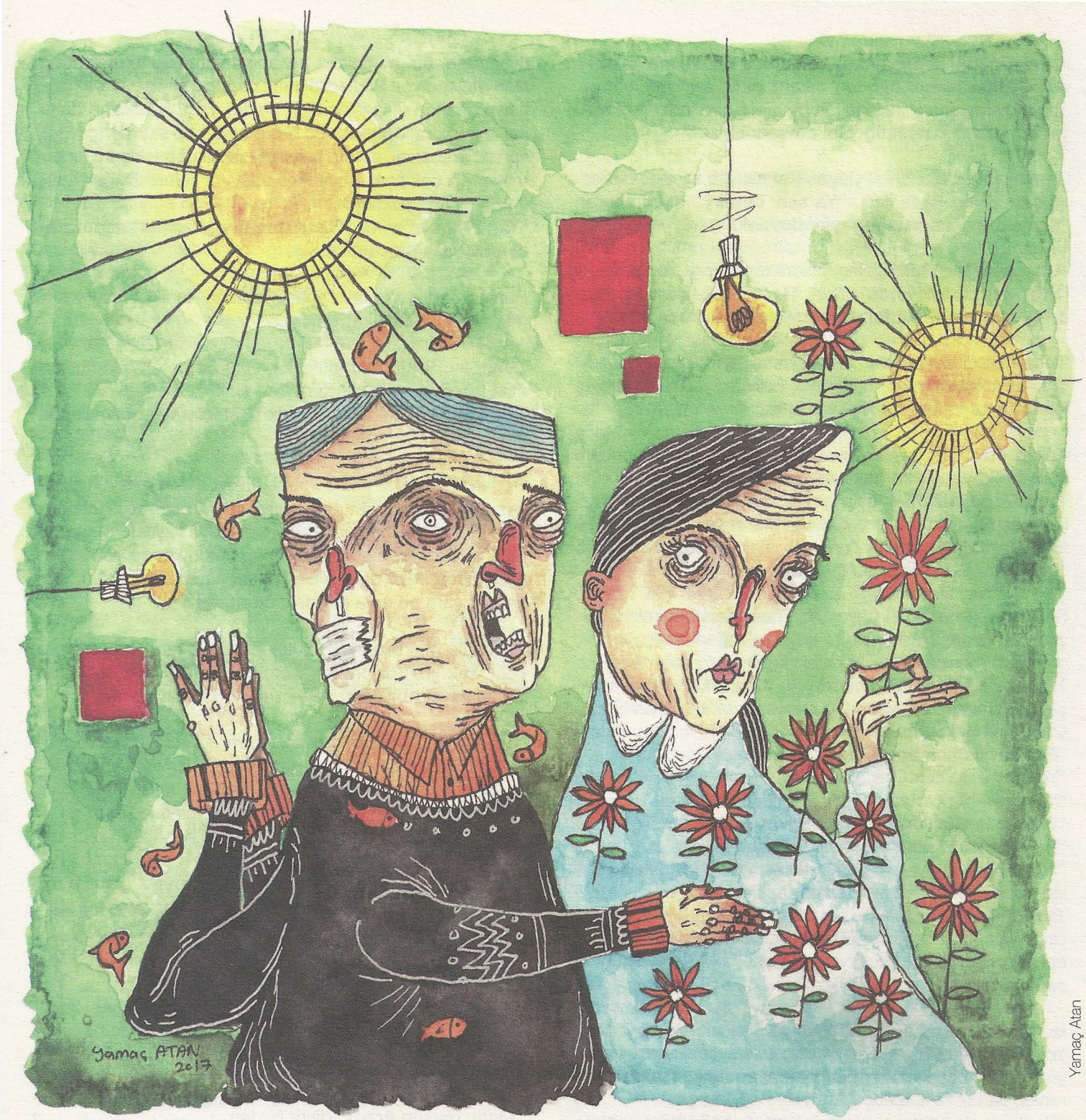
Bunun gibi bir şeyler saçmalıyorum. Aslında ikna kabiliyetin filan yok, olsaydı her şeyden bu kadar çabuk vazgeçmezdin ve ben şu anda Doğan'ın değil senin karın olur, acaba birini daha ikna edip saadet zincirimize kattı mı umuduyla evde seni beklerdim. Bu ay hesabına geçecek primlerle kirayı denkleştirip denkleştiremeyeceğimizi hesap eder, eve döndüğünde birlikte sinemaya gidelim mi, diye yakana yapışırdım. Sen o gün Doğanları satış gurubuna katmış olursan keyfin yerinde olur ve **"Peki."** derdin. Sinemayı ne çok severdik hatırlar mısın? Bütün film festivallerine giderdik. Karanlıkta el ele film izleyip arada bir kaçamak öpüşmek...

Aklımdan bunların geçtiğini anlıyor mu? Sessizce birasını içiyor.

"Mutlu musun Arzu?" diyor birden.

O anda içerden Doğan'ın hakeme okkalı bir küfür ettiğini duyuyoruz. Gülümsemekle yetiniyorum. O da bir daha sormuyor. Masanın üstündeki her şeyi çantasına geri tıkıyor. Bir kartını uzatıyor.

"Neyse ben artık kaçayım." diyor. **"Bir yere daha uğrayacağım. Sen ilgilenirsen beni daha sonra ararsın."**

Yamaç Atan

"Doğan'a haber vereyim."
"Boş ver, hiç keyfini bozma şimdi." diyor. **"Yine görüşürüz nasıl olsa."**
Bunu inanarak söylemediğini ikimiz de biliyoruz.

Usulca üstünü giyip bir suçlu gibi çıkıyor. Arkasından kapıyı kapayıp elimde kartıyla kalakalıyorum.
Doğan boş bira bardağıyla salondan çıkıyor. Maç arası olmuş. Yeniliyorlarmış, sinirli. Mutfağa girdiğinde Tamer'i görmeyince şaşırıyor. **"Nerde?"**
"Gitti." diyorum.
"Yahu ayıp oldu adama da ama..."

Elimdeki kartı ona belli etmeden hırkamın cebine sokup Tamer'in yarım kalan bira bardağını lavaboya boşaltıyorum.

Erişcan Türk

**"Kimsenin sana bir şey yapamayacağını söylemesine izin verme, benim bile.
Bir hayalin varsa onu korumalısın.
İnsanlar, kendilerinin yapamayacağı şeyleri senin de yapamayacağını söylerler.
Bir şeyi istiyorsan peşini bırakma; git ve al."**

Rıdvan - Eski Dost - IV

EMRE POLAT

Aktarımın ardından Rıdvan gözünü küçük bir odada açtı. Tam olarak adlandıramasa da, çevresinde gördükleri bakım-onarım çalışmalarında kullanılan yedek parçaları andırıyordu. Kimisi ışık saçan yüzlerce küçük, onlarca büyük parça raflara dizilmiş haldeydi. Elini cebine attı ve bir kağıt parçası çıkardı. Savaş planlarını bulacağı lokasyonu gösteren ufak bir haritaya bakıyordu şimdi. Bu iş için kendisine dijital ve daha fonksiyonel bir cihaz önerilmiş olsa da, öğrenmeye çalışırken sinirini bozacağını düşündüğünden eski ve daha güvenilir bulduğu yöntemi tercih etmişti. Halihazırda ulaşması gereken yeri aklına yazmış olsa da, kağıda bakarak son defa bilgilerini tazeledi. Görevi çok zorlu değildi, en azından Rıdvan bu şekilde düşünüyordu. Sahip olduğu ve henüz tam olarak anlayamadığı bir güçten ötürü sektör dünyasında görmemesi gereken yerleri görebiliyordu. Görev için seçilme sebebi de buydu zaten. Son zamanlarda yaşadığı her türlü enteresan olay bu 'güç' yüzünden başına gelmişti. İş yerinden arkadaşı olarak bildiği Ruhi'nin İkinci Sektör çalışanı olduğunu öğrenmesiyle başlamıştı her şey. Sonra da baş belası İkinci Sektör Başraporcusu Rimmey ile devam etmişti. Görevi kabul etmesindeki en büyük etken, olası bir sektörler arası savaşın çevre gezegenlere de sirayet etmesi ihtimaliydi. Yaşadığı, evi bildiği dünya ise sadece birkaç ışık yılı uzaktaydı. Evinin yok olması kaçınılmaz olacaktı böyle bir durumda. Galaksiler arası boyutta gerçekleşen bir savaş düşünüldüğünde, Dünya'nın yok olması kimseyi ne şaşırtacak, ne de üzecekti. **"Dünya üzerindeki milyarlarca insan hariç."** demişti Rıdvan Rimmey'e bir tartışmaları esnasında. Başraporcu insanları ya da sayılarını pek önemser görünmemişti doğrusu.

Bakarken düşüncelere daldığı kağıttan kafasını kaldırıp harekete geçmeye karar verdi. Odada inceleyecek daha başka bir şey göremediğinden kapıya yöneldi. Kapıdan çıkar çıkmaz sola dönecek, sonra sağdaki ilk koridoru takip edecekti. Oturduğu evden markete de aynı şekilde gidiyordu, şimdiki ne kadar zor olabilirdi ki? Geride bıraktığı bir hafta boyunca üzerinde çalıştığı mekanik bağını hemen önündeki kapıya yoğunlaştırdı. Artık bağını kullanırken iyi kötü güç ayarı yapabiliyordu. Kapıları açarken onları kırmaması, dikkat çekilmeden gerçekleştirilmesi gereken bu görevde hayli önem taşıyordu. Kapı zahmet vermeden açıldı. Kafasını yavaşça uzatıp koridora şöyle bir göz attı. Ortalık sakin görünüyordu. Kendisine verilen ön bilgi, fasilitede çok fazla kişinin bulunmayacağı doğrultusundaydı. Haklı olmalarını umarak sola döndü. Seri adımlarla ilerliyordu. Sağa dönmek üzereydi ki hemen yanındaki bir kapının açılmakta olduğunu duydu. Koşar adım sağındaki koridora daldı, sırtını duvara verdi ve dinlemeye koyuldu. Konuşulanları tam olarak seçemese de, seslerin gittikçe artmasından kendisinin bulunduğu yöne doğru geldiklerini anlayabildi. Fasilite çalışanlarıyla birebir iletişimde bulunmamasının görev için hayati önem taşıdığını biliyordu. Heyecana kapılan Rıdvan'ın kalp atışları hızlandı, midesi büzüldü ve çok da düşünmeye mahal vermeden koridor boyunca koşmaya başladı. Ara ara arkasına dönüp bakıyor, görülmediğinden emin olmaya çalışıyordu. Bilinçsizce koşuyor olmasına rağmen, savaş planlarının olduğu noktaya doğru ilerlediğinin de farkındaydı. Sessizce takdir etti kendisini. Son bir kez daha arkasına bakıp takip edilmediğinden emin olmak için kafasını döndürdü, kimseyi göremedi. Rahatlayarak tekrar önüne dönerken önce bir karaltı algıladı gözleri, sonra da tüm hızıyla bir şeye çarptı ve yere düştü. Bayılmadan hemen evvel büyükçe bir kişiye çarptığını fark edebildi, sonrasında ise Rıdvan'ı karanlık teslim almıştı.

Rvhiy, İkinci Sektör'deki gizli görevinin kendisine inatla Ruhi diye seslenen Rıdvan adındaki Dünyalı bir budala tarafından açık edilmesinden sonra, daha fazla bilgi sızdırmaktan korkarak hızlıca istifa etmişti. Bu hareketi de merak uyandırmıştı elbet ama, görevine devam ederse daha kötü sonuçlar doğabileceğinden emindi. Hemen vatandaşı olduğu Birinci Sektör'e geri dönmüş, üstlerine durumu izah edip kendisini cezalandırmamalarını ummuştu. Şanslıydı ki bir ajan olarak geçmişi başarılarla doluydu ve sektördeki itibarı hayli sağlamdı. Üstleri onu başka, Rvhiy'e göre daha az önemli bir gizli göreve atamışlardı. Saatine göz attı. Hiç sevmese de, fasilitedeki bir temizlik görevlisi kılığında olduğu için her sabah yaptığı gibi toplantıya katılması gerekiyordu. Temizlik ekip lideri onları görev yerlerine atıyor, yapılması gereken ekstra bir işlem varsa bu konuda bilgilendiriyordu. Odasından çıkar çıkmaz sol taraftan birinin kendisine doğru koştuğunu fark etti. Arkasına bakarak koşan bu kişi ona bir yerlerden tanıdık gelmişti sanki. İstifini bozmadan olduğu yerde durdu, koşucunun elbet bir noktada yavaşlayacağını düşünüyordu, her aklıselim şahsın yapacağı gibi. Yanılmıştı, çarpıştılar. Ayaklarının dibinde baygınlık geçiren koşucuya daha yakından bakma fırsatı bulan Rvhiy'nin gözleri hayretle büyüdü. Kısa bir süre durumu tarttıktan sonra baygın bedeni odasına sürükledi. Kısa süreli baygınlıklara artık alışan Rıdvan bu defa önceki seferlere göre daha hızlı gözlerini açtı. Karşılaştığı ilk görüntü de, Dünya'daki işyerinden arkadaşı Ruhi'nin, veya gerçek ismi her neyse, tepesinde dikilen silüeti oldu.

Gözlerini ovuşturarak **"Ruhi gerçekten sen misin?"** diye sordu. Tepesinde halen ona bakmakta olan Rvhiy'nin ise acelesi yok gibiydi. Düşüncelerini tartıyordu anlaşılan. Bir

süre daha sessizce Rıdvan'a baktıktan sonra konuşmaya karar verdi.

"Bana bak Dünyalı ahmak. Birincisi benim adım Ruhi değil, Rvhiy. İkincisiyse burada ne arıyorsun bunu hemen söyle!"

Rıdvan Ruhi'yi, daha doğrusu henüz öğrendiğine göre Rvhiy'i ilk defa konuşurken görüyordu. Açıkçası biraz korkmuştu da, bu sebeple fazla uzatmadan İkinci Sektör'e ayak bastığı günden itibaren yaşadıklarını tüm detaylarıyla aktardı. İlk olarak tüm raporcuların toplandığı salonu, ardından laboratuvarda geçirdiği sevimsiz tecrübeyi ve sonrasında da savaş planları ile mekanik bağ üzerindeki çalışmalarından bahsetti. Konuşmasını tamamladığında Rvhiy oldukça düşünceli bir hale bürünmüştü. Mantığı Rvhiy'e, görevini tehlikeye attığı ve atmaya devam edeceği için Rıdvan'ı derhal ortadan kaldırmasını söylüyordu. Değersiz bir Dünyalıyı ortadan kaldırmasını üstlerine kolaylıkla açıklayabilirdi, herhangi bir itirazda bulunacaklarını da düşünmüyordu. Ancak diğer yandan içgüdüleri ona Rıdvan'la birlikte hareket etmesi gerektiği konusunda baskı yapıyordu. İçgüdülerinden yana hareket etmeye karar vermiş olsa gerek ki, konuşmaya başladı.

"Senin anlayacağın dilde anlatmaya çalışacağım Dünyalı." Hemen arkasındaki sandalyeyi çekerek uzanmakta olan Rıdvan'ın karşısında oturdu. "Ben, Birinci Sektör ajanıyım, hayatımın hiçbir döneminde İkinci Sektör ile alakam olmadı. Senin ofisteki ziyaretlerin yüzünden gizli kimliğim ortaya çıkmak üzereydi, neyse ki yakalanmadan kaçmayı başardım." Saatini kontrol etti, toplantıyı kaçırmıştı doğal olarak. Kendisini kontrol etmeye gelmeleri an meselesiydi, elini çabuk tutmalıydı. "Rimmey hakkında ne düşündüğünü bilmiyorum, ancak seni kandırmış olduğu çok açık. Senin buraya çalmaya geldiğin şey savaş planları değil, Birinci Sektör'e ait gizli bilgiler. Rimmey bunları ele geçirmek niyetinde ve eğer geçirebilirse Birinci Sektör'e saldıracak." Kapıya doğru baktı, dışarıdan sesler geliyordu. Rıdvan'a döndü, fısıldayarak: "Hemen şu dolaba gir ve sakın sesini çıkarma!" dedi.

Rıdvan kendisine denileni yaptı ve dolapta sessizce beklemeye başladı. Kafası iyice karışmıştı ancak Rvhiy'nin kendisine yalan söylemek için herhangi bir sebebi olmadığı da bir gerçekti. An itibariyle emin olduğu tek şey, Rimmey'nin insan veya değil hangi ırk pahasına olursa olsun Birinci Sektör'e saldıracağıydı.

Onur Şahinoğlu

Kod Adı Bilet

DOĞUKAN HAZAR İSKENDEROĞLU

Atilay Aşkaroğlu

Daha içerden çıkalı iki hafta falan oldu ve şunu belirtmek isterim ki sizler bir cehennemde yaşıyorsunuz. Aslında kurulması gereken doğru cümle: **"Sizler cehenneme çevirdiğiniz bir yerde yaşıyorsunuz."** olmalı. Fakat şu ya da bu şekilde fark etmez; siz kendinize, kendi mahsulünüz olan bir aşk çerçevesi oluşturdunuz ve bu alan içerisinde cebelleşip duruyorsunuz.

Mesela arkasından gitmek zorunda kaldığım şu kuş beyinli...

Bakmayın arkasından gittiğime, tamamen zorunluluktan. Piyango tezgâhının başında tanıştık kendisiyle. Bu dümbelek, yıllarca ailesinden kurtulup şehir dışında üniversite okumanın, özgürce düşüp kalkmanın hayalini kurdu. Bunun için yemedi içmedi, çalıştı Allah çalıştı. Sonra ne mi oldu? Sonra, daha hazırlık sınıfında ilk gördüğü kıza âşık oldu. Hem de deliler gibi veyahut sırılsıklam, şu an aklıma aşkı tarif edecek daha derin duygular gelmiyor. Tam beş yıl, dile kolay, beş koca üniversite yılını, bir dargın bir barışık, bir sarmaşık, bir karışık o kızla geçirdi. Ne doğru düzgün bir halı saha maçına gidebildi ne de arkadaşlarıyla felekten bir gece çalabildi. Ulan doğru düzgün sigara tiryakisi bile olamadı herif. Havada aşk kokusu var ezgileriyle başlayan bu birliktelik, Ace yerine kullanılan ucuz çamaşır suyuyla yıpratılmış gibi, her geçen yıl beyazlığını yitirdi ve ne yazık ki kurtarıcı bir Ayşe Teyze hâlihazırda mevcut değildi. Çünkü herifçioğlu çok âşıktı. Sizler de bilirsiniz ki genelde, âşıklar ya terk edileceklerdir ya da terk edilmişlerdir. O, terk edilmişti. Aslında bu ilk ve son terk edilişi de değildi. İşin ilginç tarafı, ilk ve son terk edilişi de aynı kişi tarafından gerçekleştirilmişti. Yani o kadar şansız bir herifti ki bu, yıllar sonra onu ilk terk eden kızla, bahsettiğim beş yıllık ilişkinin akabinde, tekrar birlikte olmuştu ve tekrar terk edilmişti. Üstüne sinmiş pis bir uğursuzluk, bir şansızlık ne bileyim işte bir talihsizlik vardı bu herifte, vardı ama hepsini de bile isteye yaptı be kardeşim!

Şimdi adamın tek beklentisi ben ve benim gibiler. Yolu her ben ve benim gibilere düştükçe de akabinde başka bir yıkım oluyor, hâliyle. Ne yazık ki kısa bir süreliğine, bu bedbaht hayatın içinde, hem de kıç cebinde yer alarak hayallerini süsleme işini ben üstleneceğim. Ben kim miyim? Ben yaşadıkları cenneti, kati suretle bilerek ve isteyerek cehenneme çeviren insanlar topluluğuna umut verip kuytu köşelerde çekiliş gecesini bekleyen, alelade bir piyango biletiyim. Ya sen?

ESRA PULAK

Yeliz Akın

BELKİ DE İŞİN SIRRI KABUKLARDA DEĞİL, KANATLARDAYDI.

*Ben bir kelebek olsaydım eğer
rengim beyaz olurdu.

*Yağma, gürle; kalbime! kalbime!

*İçin rahat olsun; senin kalbin dünyalara değer.

*Akşam vakti solan,
sabaha karşı tekrar açan
kahkaha çiçekleri gibiydi aşkın.

*Sessiz sözsüz bir yer düşlüyorum..

*Seversen gülün olurum,
sevmesen de gül olurum.

*Şiir geceyi sever...

*Mevsimi bilmem ama
gönlüme sonbahar geldi çoktan.

*Şiiri yeşile yazdım,
kalbi kırıldı mavinin...

*Her aşk, kendi zamanını bekler.

*Sanki kırmızıydı mevsim,
düne inat bugün de akşam oldu.

*Sevginin ne yaşı vardı,
ne mevsimi, biz böyle bildik, böyle sevdik;
gökyüzünü, bulutları, ağaçları, çiçekleri,
kuşları, insan olanı.

*Sensin yaz.

Ne vakit yere sıkı bastım, o vakit yerden yükseldim.
Hayal ettiklerimi geçekleştirmek için ihtiyacım olan tek şey,
kendime ait bir odaydı, kalbim'di

Ormana Yüzerken

EZGİ AYVALI

Nasihat üzerine...

"Kötüdür insanlar kızım, kötüdür, kötü. Kendimden biliyorum." Babamın bana tek ve en önemli nasihati oldu bu... Çok sinirleniyordum. Kötü olduğunu kendi ağzıyla söyleyen babama kızıyor, çokça kırılıyordum. Büyük laflar etmekten korkarım ama henüz çeyrek asır yaşadığım ve bir avuç insanla tanıştığım halde, kendisinin 'iyi' olduğunu düşünen kadar kötüsüne rastlamadım.

Açlık üzerine...

Komşusu açken tok yatamayanlardan geliyorum. Benim geldiğim yerde insanlar birbirlerine önce "Nasılsın?" sonra "Aç mısın?" diye sorarlardı. Cevap ne olursa olsun gidip yiyecek bir şeyler hazırlarlardı. Sonra ne oldu bilmiyorum. Kavgalar mı edildi, savaşlar mı çıktı, insanlık mı öldü hatırlayamıyorum. Ne halden anlar, ne hatır sorar olduk. Perde arkalarından bakar, kapıları tekrar tekrar kilitler olduk. Açın halinden anlamak için söylene söylene oruç tutar, ardından onlarca kişiyi doyuracak ziyafetler yapar olduk. Gittim baktım, para her zaman kazanılıyor. Gördüm tattım, karın her şeyle doyuyor. Yaşadım yaşadım da, bir türlü anlayamadım. Her geçen gün bize böyle ne oluyor?

Rüya üzerine...

Rüyamda mektubumu okumuştun ve neden beni bir türlü sevemediğini anlatıyordun. Çok uzaktaki dalgaları, insanları, dünyanın dönüş sesini bile duyuyordum ama tam karşımda bağıra bağıra konuşan seni duyamıyordum. Kaçmak istedim. **"İnsan istenmediğini kabul edemiyor bir türlü."** diye düşündüm ormana doğru yüzerken. Çünkü artık yürüyemiyordum.

Beklemek üzerine...

Ortalığı toparladım, çay demledim. Patates, biber kızarttım. Fesleğenleri saksılara ekip, balkonu yıkadım. Market dönüşü, kapının önündeki basamaklara koyduğum büyük gövdeli küçük ağacı sen sandım.

Aşk üzerine...

Gelmedi.

Öğrenmek üzerine...

"Olmuştu"lara aklım takılıyor bugünlerde. Bugün olsa hayatta olmaz ya. Ama o zaman olmuştu. O liste çok uzun. Ders almalar var orada, seni sen yapanlar var. Bir de bugün olsa yine yaparım dediklerin var. Onlar da ne yapsan ne etsen bir türlü olmuyor ya. Ama olmuştu. İşte bu biraz kalbimi kırıyor.

Aşk üzerine...

Yine olsa, yine severim.

Unutmak üzerine...

Hayat diyorsunuz. İçiniz nasıl rahat. Alışmışsınız, düzeltmiyorsunuz. İnceliklerinizden kurtulup güçlü güçlü insanlar oldunuz, ne hoş. Ne çabuk atlattınız olanları, bravo. Ne kolay unuttunuz ölenleri, yaşayın. **"Hayat devam ediyor."** diyorsunuz. **"Biz de biliyoruz ama hayat işte tam da böyle."** diyorsunuz, tebrik ederim.
Hayatı işte, tam da şu an, siz böyle yapıyorsunuz.

Sır üzerine...

Bir şey oldu geçen gece. Bir anda gökyüzünde bir kapı açılmış, ben de tam o sıra bir şeylerden bıkmış gökyüzüne bakıyormuşum ve bir anda bütün o kapıdan akan ışık kalbime doğmuş gibi... Hayır, gözle görünür bir şey değil. Düşünüp durduğun o şeyi hatırlayıvermek gibi de değil. Üstelik pek öyle kıpır kıpır da değil. Hani o hep eksikliğini hissettiğin ama bir türlü ne olduğunu bilemediğin şeye kavuşmuşsun gibi. Anlamışsın gibi. Anladım ve o an avazım çıktığı kadar bağırmak istedim: **"Açın kalbinizi! Bahar geçti artık, yaz geldi. Açın kalbinizi."**

Aşk üzerine son kez...

Bir rakı masasında oturuyorum. İyileşmedim henüz ama çabalıyorum. Masada sevdiğim insanlar. Masada birbirini seven insanlar. Ya masada olmayan? Aklım onda. Ses etmiyorum. Kadehler doluyor, kadehler boşalıyor. Dertler anlatılıyor. Biri hayati, biri gündelik, ikisi hepten saçma tam tamına dört dert anlatıyorum onlara. Kuruluyorlar, öfkeleniyorlar. Çokça üzülüyorlar. Ondan hiç söz etmiyorum, öksürüğüm başlıyor. **"Kavuşmak hayal oldu."** diyor radyoda. Öksürüğüm artıyor. "Sevda bahçelerimin çiçekleri hep soldu." Müsaadelerle tuvalete gidiyorum. Üstelik kuru öksürük bu, ne balgam söktürüyor ne kan kusturuyor. Masadakileri rahatsız ediyor sadece. Bir de sadece, acısı boğazımı parçalıyor. **"Kuru kuru öksürmek konuşamamaktan gelir."** demişti Gülsevin. Hatırlıyorum. Kalem kağıt çıkarıp oracıkta yazmaya başlıyorum. Yazıyorum çünkü sesim titriyor. Yazıyorum çünkü gözlerim doluyor. "Hiç ayrılamam" diyemeyişim geliyor aklıma. Masada sevgi dolu bakışlar, masada birbirini seven insanlar. Ya masada olmayan? Aklım onda. Ses etmiyorum. Şimdi uzaklarda oluşu geliyor aklıma. Gönül hicranla doluyor.

Hayat üzerine...

Bir çocuğunuz varsa eğer yahut bir çocuk büyütürseniz bir

Ayşegül Anağlı

gün, ona bir çiçek gibi büyümeyi öğretin. Güneşin, rüzgarın, yağmurun farkında olarak... Bir serçe gibi doymayı, bir fil gibi hatırlamayı, bir kedi gibi dinlenmeyi öğretin. Bir leylek gibi dolaşmayı yeryüzünde, bir kısrak gibi... Ve bir gün o çok sevdiği yeri bulunca bir ağaç gibi kök salmayı öğretin. Bir köpek gibi sevmeyi sevdiğinde; pazarlıksız, yargısız, içinden geldiği gibi... Ve bir gökkuşağı gibi açmayı sevildiğinde; taklitsiz, taktiksiz, olduğu gibi... Lütfen ona insan gibi olmayı öğretmeyin. **"Hayat böyle yavrum."** demeyin, dedirtmeyin. Yalvarıyorum.

Hayat üzerine son kez...

Kötüdür insanlar, kötüdür, kötü. Kendimden biliyorum.

Gökçe Kocaman

İnsan kendi eksikliğine katlanmak zorundadır,
her an için;
oysa iki kişilik eksikliğe katlanmak zorunda değildir.

Gözler, yuvalarından çıkarıp atmak için yok mudur,
ve kalp de aynı şekilde.

Yine de durum o kadar kötü değil, abartı ve yalan bu,
her şey abartı, yalnızca özlem gerçek, o abartılamaz.

Fakat özlemin gerçekliği bile
o kadar da onun kendi gerçekliği sayılmaz;
daha ziyade,
geri kalan her şeyin yalan oluşunun ifadesidir.

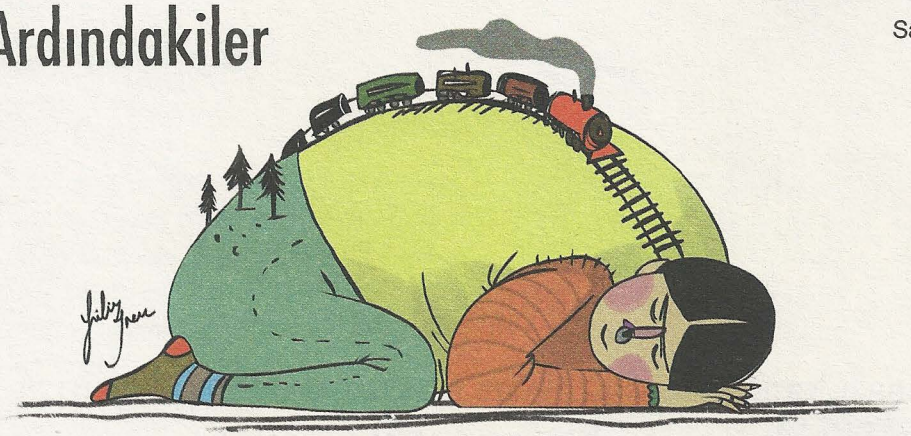
Kulağa saçma geliyor ama öyle.

Belki en çok seni sevdiğimi söylediğimde de
söz konusu olan gerçekten sevgi değil; sevgi,
senin içimde çevirip durduğun bıçak olman...

Franz Kafka, Milena'ya Mektuplar

Perdenin Ardındakiler

CEYDA EMEL ÖZTEK

Filiz İrem Özbaş

2016 yılında yeni versiyonuyla Türkiye'de izleyici karşısına çıkan, yönetmen ve senarist koltuğunda Werner Herzog'un, başrolde ise Oscar ödüllü Nicole Kidman'ın olduğu Çöl Kraliçesi filmini 25 karenin arkasına gömülmüş hayat hikâyesini ön planda tutarak incelemek istiyorum.

Ana akım sinema dilinin kullanıldığı Çöl Kraliçesi, müzikleriyle, renk tonuyla, kadrajlarıyla bize 1900'lü yılların atmosferini yaşatsa da pek çok kişi tarafından kötü eleştiriler alan bir film.

Peki ama neden?
Herzog'un anlattığı gibi Cadogan'ın aşkından sonra kendini çöle vurmuş güzel ve masum kız Getrude Bell'i bu kadar sığ ve neredeyse överek anlattığı için mi? Yoksa bir bitmemişlik hissi uyandırdığı için mi?

Diğer kişileri bilemem ama benim cevabım "anlatılması gerekenleri" anlatmadığı için.

Hele ki söz konusu olan bir biyografi filmi ise... Karakteri şekillendiren, onun isminin var olmasını sağlayan olayları makaslarsak bu film bir biyografi filmi olabilir mi? Dram filmi desek? Hayır, o da değil! Çünkü en basit tanımı ile bir dram filmi bize gerçekte var olmuş bir karakterin en iyi halini, en kötü halini ve bunların arasına sıkışmış her şeyi anlatır. Ağlatıdaki tüm öğeler dram filmlerinde de görülür ama sinemacı gerçeğe daha yakın bir yapıt koymak amacıyla ağlatıdaki öğeleri dozunda ve ölçülü kullanır. Dolayısıyla bu filme biyografik dram türü diyemeyiz. Tarih desek? En olmayacak tanım da bu olur herhalde.

Filmin konusu çok basit. Oxford mezunu olan Getrude Bell evde kapana kıstırılmış hisseder. Ailesini bir şekilde ikna edip kendini elçilikte görevli olarak İngiltere'nin çok uzağına Tahran'a atar. Burada elçilik sekreteri Henry Cadogan'a âşık olur. Farsça öğrenir. Ailesinin onayı olmadığı için âşık olduğu bu adamla evlenemez, zaten bir süre sonra ona Cadogan'ın ölüm haberi gelir. Kalbini kapatır. İçindeki merak duygusuyla (!) kendini çöllere vurur, seyyah olur. Arabistanlı Lawrence ile tanışır. Uzun bir süre sonra kalbini başka bir erkek çalar: Binbaşı Dick. Final sahnesinde beyaz perdede Bedevilerin Getruda'yı övdükleri cümleler yankılanır. "Sizin için 'Müminlerin Annesi' diyenlerle hemfikiriz." der bir Bedevi. Bir İngiliz (!) kadını için ne kadar da okkalı bir cümle öyle değil mi? Filmde bu cümleyi anlatan herhangi bir sahne yoktur. Gerçek hayatta hele hiç!

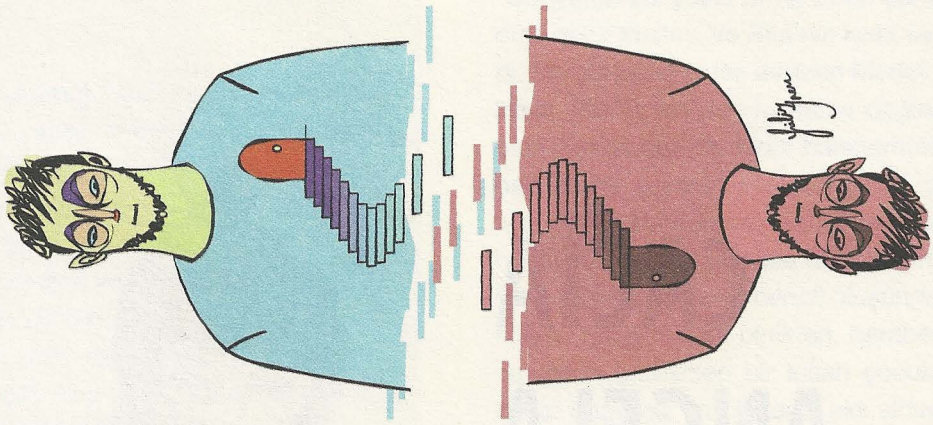
Bir filmi ameliyat masasına yatırıp sinematografik açıdan incelemenin her zaman doğru olamayacağını bu film sayesinde öğrendim. Yılmaz Özdil bir köşe yazısında casus Getruda'nın hayat hikâyesinden bahseder. Onun arkeolojik kazılar bahanesiyle Mezopotamya'yı nasıl karış karış gezdiğini, Arap coğrafyasını haritaladığını, yedi dil bildiğini, Arapları örgütleyip Osmanlı'ya karşı kışkırttığını, Kürt, Arap, Türkmen bölgelerini ayırdığını, bugünkü Irak sınırını kendi elleriyle çizdiğini söyler. Aşık olduğu Binbaşı Dick'in eşinden boşanmaması nedeniyle Getruda'nın bunalıma girdiğini, Çanakkale'de binbaşının vurulmasıyla bu aşk acısını bizim çözdüğümüzü ironik bir dille anlatır. Murat Bardakçı da bir köşe yazısında Birinci Dünya Savaşı sonrasında Ortadoğu'nun sınırlarını çizen kişinin Getruda Bell olduğunu yazar. Getruda'nın bütün faaliyetlerinin de ailesine ve dostlarına yazdığı ayrıntılı mektuplarda yazılı olduğunu ve herkes tarafından bilindiğini vurgular.

Filmde bu tarihi gerçeklerden hiçbirini göremeyiz. Her şeyden öte Getruda'nın "manevi oğlum" dediği Lawrence'la olan ilişkisi neredeyse yok sayılmıştır. Ufak bir karşılaşma ile Lawrence'ı bir iki sahnede görürüz sadece. Film, karton bir karakterden öteye gidemeyen Getruda'nın çölde gözden yitip gitmesiyle kapanır. Gerçek hayatta ise bunalıma girip yüksek dozda uyku ilacı alarak intihar eder.

Aşk-ı Memnu kitabının dizinin revaçta olduğu dönem yazıldığını sanan bir gençliğimiz olduğunu hatırlarsak şayet, Çöl Kraliçesi filmi sayesinde de bir casusun aşk acısı ve merak yüzünden kendini çöllere vuran bir seyyah olarak hafızalara kazınmasına şaşmamak gerek. Bizim de hayatımızdan iki saatin çalındığını unutmamak gerek.

Figan

ÖZGÜN GÖK

Filiz İrem Özbaş

Gece aniden uykusundan uyandı kadın. Nefes nefeseydi. Dağınık saçlarının uçları birbirine yapışmıştı terden. **"Ne kadar da sıcak."** diye düşündü. Yanında yatan adama baktı. Yüzünde ağır bir yorgunlukla güçlükle nefes alıyor gibiydi. Onu öyle görünce acımayla birlikte sıcak bir his gelip geçti gözlerinin önünden. Kimdi bu adam? Bu gece hangi hikâyeyle uyumuştu? Hangi adamın eli ellerindeydi.

Her gece bambaşka giriyordu yatağa adam. Bazen ağzında söylemekten sünmüş fısıltılarla, bazen sinirinden veya kadının hiçbir zaman kestiremediği nedenlerden kıpkırmızı ama ortasında çizgi filmlerden fırlamış gibi merhaba diyen, kocaman gözlerinin bulunduğu yüzüyle, bazen de sessiz sedasız tek bir kelime etmeden sevdiği ya da kendini sevmek zorunda hissettiği kadına sarılarakuykuya dalan adam olarak...
Kadın her gece yatağa başka adamlar gelmesinden rahatsız değildi. Çoğu zaman bunu bir oyun gibi görüyordu. Her gece başka adam uzanıyor yanına ve hikâyesini elleriyle, buz gibi ayaklarına değen ayaklarıyla, gözleriyle, saçlarıyla hatta nefes alıp verişle anlatıyordu. Birer isim bile veriyordu bu adamlara. Adamın adı bazen gece, bazen deniz, bazen boşluk veya hazan oluyordu. Kadın bu isimleri öylesine vermiyordu elbette. Adam yatağa uzanıp ona iyice yaklaşıp onu kendine çektiğinde adamın adı da çıkıp geliyordu. Belki de hissettirdikleriydi bu adamın. Kadın bunu düşünecek güçte hissetmemişti hiçbir zaman kendini. Sadece o anda gözlerinin önüne saklı bir yerlerden çıkıp gelen tılsımlı kelimeleri coşkuyla karşılayıp sessiz bir törenle adama veriyordu.

Bugün hangi kelime çıkıp gelmişti? Şimdi hangi adama sarılıp uyuya kaldığını hatırlamadığı adamın yanında aniden uyanmıştı. Rüya görse kesin hatırlardı. Başka bir şey olmalıydı. Sıcaklar yüzünden de olabilirdi pekâlâ ama kadın bunu hiç düşünmemişti. Aklının bir köşesinde gerçekçi bir fikir olarak hiç değinilmeden kalakalmıştı.
Yataktan kalktı. Eline boş kadehi aldığını dışarı çıkınca fark etti. Dışarıda içerinin boğucu havasının aksine ılık ve biraz da baygın bir hava vardı. Üzerinde giyilmekten yer yer incelmiş beyaz üzerine rastgele yerleştirilmiş minik çiçek desenleri olan geceliği vardı. Ayakları çıplaktı. Kadın oldu olası ayaklarını yerden kesen şeyleri sevmezdi. Bastığı yeri hissetmek isterdi.
Yavaş ve sakin adımlarla bahçenin arka tarafına doğru yürüdü. İşte oradaydı eski heybetini kaybetmiş yaşlı portakal ağacı. O mu çağırmıştı gecenin bir yarısı? Yatakta güçlükle nefes alan adamı arkasına bile bakmadan yaşlanmış olarak bıraktıran neydi? Yarım bıraktığı hikâyesini mi anlatacaktı?

Gece aniden uykusundan uyandı adam. Nefes nefeseydi. Sırılsıklam olmuştu saçları terden. Ne kadar da sıcak diye düşündü. Elleri ellerinde olmayan, o günden sonra, o kahrolası günden sonra, konuşmaktan vazgeçip sadece boşluğa bakan kadını aradı elleri yatakta.

O gece, havada sarhoş eden kokuların olduğu tam dört yıl önce bu gece, kadının kırk ikinci yaş gününü kutladıkları, sahilde güzel bir akşam yemeğinin ardından, arka bahçede yıldızların altında bir kadeh en sevdikleri şarabı içmek istedikleri gece görmüşlerdi onu. Eski heybetini kaybetmiş yaşlı portakal ağacının dalında incecik, narin bir o kadar da korkusuzca bakan gözlere sahip bedenin, rüzgarda usulca yaprak gibi sallanışını. Kadın o gecede bırakmıştı neşesini, gülüşlerini, sesini ve tüm hikâyesini... O insanın yüreğini ısıtan bakışlarını da o geceki karanlık, büyük boşlukta bırakmıştı.

Adam panikledi. Her şeyi tüm hikâyesini yatakta bırakarak bir tek portakal ağacını yanına alıp koştu. Neden bırakmıştı onu? Neden izin vermişti orada kalıp her sallanışında o acı günü hatırlatmasına? Kadın gibi çıplaktı ayakları, oysa hiç sevmezdi yere basmayı. Koşarak geldiği bahçede ilk kez kadının gözlerine hapsolmuş boşluğu gördü. Portakal ağacının dalında giymekten yer yer incelmiş geceliği ile saçları her zamanki gibi dağınık, rüzgârda usulca sallanan kadının arkasındaki o karanlık büyük boşluğu...
Kadın ayakları yerden kesildiği anda hatırlamıştı yanında uyuduğu adamın bu geceki adını...

CACİA ANGELA

ÖMER OKATALİ

Filiz İrem Özbaş

Sevmekler bizim içindi
ve yine sevmekle çözülecekti her şey.
Bu boş güruhlarda, dudakların işlevsiz halinde
Eklemsiz parmaklarda yahut süslü eteklerde
Yalnız değiliz Angela

Bu yerde bir şey var, bir şey var bilmediğim.
Yavan buldukların uzaklaşıyor
Çürük yosun kokuları geliyor burnuma.
Anlatması güç, diyorum ya
Henüz kıvrılmıştı kaşları,
Büyüyüp kadın olacaktı.
Bilmem hangi gönülsüz, namussuz
Hangi it kopuk
Pencerelerim buğulu,
Trabzanlarım siyah sunta,
Yalnız değiliz Angela.

Aşkın en dirençli halidir yaşamak.
Sevgi bir adamın gövde gösterisi hayata.
Sonra tren rayları sökülürdü önünden
Körpe ayaklarından habersiz,
Vagonlar kaçardı yani
Ne olması gerektiği umurumuzda değildi.
Ne olduğuyla kalıyorduk.
Konuşmaksa konuşmak,
Dokunmaksa dokunmak.
Vakit bir kadının beli kadar ince.
Kaşla göz arasında seviyordum seni
Kirpiklerinin ucundan.

Zamanın en verimsiz topraklarının
Ölüm beklediği gecede
Puslu bir aynanın arkasındayız.
Yalnızca küf kokuyoruz o gecede.
Kanayan yerlerimden tut,
Sokağa çıktığımız herhangi bir an
Henüz çırpılmamış kanatlar
Yol gösterir gökyüzünden giden vapurlara.
Denizin durgunluğu bir kez daha çeker.
Tanrım!

Bu değil miydi yoksa?
Bu değil miydi tutmuşluğum yasak yerlerinden?
Sırılsıklam oluşlarım temmuz ortası
Parmaklıklı çarşaflar üzerinde iken
Esaretin böylesi.
Göğüs kafesinden bir pencere özgürlüğe
Bacaklarının karasal ikliminden.
Geceleri farklı sıcaksın, gündüzleri başka.

Tokmağı eski kapının,
Bugün değil
Daha çok sevilirsen o zaman gidersin.
Kaç defa söyleyeceğim eski, şimdi kal.
Vaktin önemsizliği belli ediyor kendini.
Bir ömür iki dakika sonrasıydı,
Her saniyemiz sonsuzluğa bedel değilmiş gibi.
Taş tutmuş yüzler
Dokundukça hissizleşiyor.
Yine de yalnız değiliz Angela.

GAİP

GÜNEŞ ÇAP

İnanç Solak

Bağışık zamanlar
Kadın tüm bencilliklerin,
Doyumsuzlukların,
Sendelemelerin halefi.
Oto analizin uğrak mekânı
Yolunu kaybetmiş sendromlar,
Teferruata dönüşmüş cüzler,
Üçüncü kişi diyaloglar.
Kadın tüm kaygılara gebe,
İçindeki diğer kadının kuması.
Kendi kendini beceren bulanıklıklar,
Duraksamalar, çelişkiler.
El değmemiş ruhani çökeltiler,
Örtük zamanlar.
Kadın tüm sarkıntı düşlerin,
Kutupsuz diyalogların halefi.
Gözünü kapattığında kalabalık,
İki uyku arası hep yalnız.
Kadın gülümsedikçe kirli,
Konuştukça iki cümleden biri hep aksak.
Ayrık zamanlar,
Yerindelik denetimleri,
Yok hükmüne tabi yaşanmışlıklar,
Geçmişe yürütülen ilkel acılar.
Kadın aynalara yakın,
Kendine uzak,
Gaip.

Vejetaryen

EDA AL

"Hayvanları yeme arzumuzu sürdürdükçe; mutluluğu elde etmek, dolayısıyla da adil bir toplum yaratmak için gereken şartları sağlamak nasıl mümkün olacak?" Sokrates.

Vejetaryen, Yonghe adlı bir kadının bir bitkiye dönüşme hikâyesi... Bir kadının sadece eş, anne, evlat olma dışındaki hakkını kullanmasının sosyal normlarca kabul edilmemesi, otoriter bir toplum baskısıyla karşılaşması ve hatta aile içi şiddete maruz kalmasıyla resmedilmiş ürkütücü bir roman... Gregor Samsa'nın bir sabah uyandığında bir böceğe dönüştüğü Franz Kafka'nın "Dönüşüm" eserinden sonra okuduğum en etkileyici dönüşüm hikâyesi.

Vejetaryen, Güney Kore doğumlu olan Han Kang'ın İngilizce ve Türkçeye çevrilen ilk kitabı. Uluslararası Man Booker Ödülü'ne layık görülmüş ve New York Times Book Review, Entertainment Weekly, Publishers Weekly, Time, Huffington Post gibi birçok gazete ve sitenin "2016'nın En İyi Kitapları" listesinde yer almış. Han Kang'ın yanı sıra 2016 ödülü için finalistler arasında "Kafamda Bir Tuhaflık (A Strangeness in My Mind)" kitabıyla Nobel Edebiyat Ödüllü yazar Orhan Pamuk da yarışmış.

Kitap 3 bölüme ayrılmış: Vejetaryen, Moğol Lekesi ve Alev Ağacı. Hikâyelerin ana karakter değil de çevresindekiler tarafından anlatılmış olması, kitabın dil ve kurgu gücüyle aslında Yonghe'nin dönüşümündeki sıra dışılığı, bireyin kırılganlığını, ön yargıyı, insan bedeninin mucizevi katmanlarını görmemizi sağlıyor. Gördüğü bir rüyadan etkilenip et yememeye başlayan Yonghe'nin hikâyesini okurken daha en başlarda sıradan bir vejetaryenlik hikâyesi okumadığımızı anlıyoruz. Kitabın ilk bölümü: "Vejetaryen", Yonghe'nin kocası tarafından anlatılıyor. Kocası için sadece ev işlerini yapan, arzulanmayan, saygı gösterilmeyen bir eş iken vejetaryenliği seçerek aslında kendi devrimini gerçekleştiriyor. Han Kang, cinsel baskıcılığa ve erkek egemenliğinin hükmettiği evlilik kurumuna ağır bir eleştiri yapıyor. Hikâye boyunca Yonghe'nin kendini ifade ettiği tek yer rüyaları. Yalnızca beden diliyle ve tüm çıplaklığını gözler önüne sererek zaman zaman bir hayvan çığlığıyla kulaklarımızı açmamızı ve sessizliğindeki haykırışı duymamızı sağlıyor.

İkinci bölüm: **"Moğol Lekesi."** Yeni doğanların kalçalarında görülen bu leke daha çok Güney ve Güneydoğu Asya halklarında, Kuzey ve Orta Asya Türklerinde rastlanıyor ve doğumdan 3-5 sene içinde kayboluyor. Yonghe'nin hala kalçalarında taşıdığı moğol lekesi romanın en önemli simgelerinden biri. Hem ırksal hem de psikolojik etkisini göz önüne alırsak bu leke hem bir çiçeğe benzemesiyle bitkisel çağrışımlara, hem de şiddete en aciz şekilde maruz kalanların ırksal faktörlerine ufak bir gönderme yapıyor. Annesinin ağzına zorla yemek tıkadığı Yonghe'nin, babasının da sözel baskılarına ve fiziksel şiddetine maruz kalarak bir "bebek"e dönüşmesine zaman zaman tanık oluyoruz. Ablası İnhe'nin eşinin ona karşı olan hisleri cinsellik boyutunda olmasa da, bunun yerine Georgia O'Keeffe tablolarını anımsatan, doğa ve kadını bütünleştiren sanatsal bir çalışma gibi görünse de sonunda yine Yonghe'nin patriarkal baskıdan kaçamadığını fark ediyoruz.

Üçüncü bölüm: **"Alev Ağacı."** Yonghe'nin insan barbarlığına bir tepki olarak bitki olmayı tercih etmiş olma kararlılığına ablası Inhe'nin anlatımıyla şahit oluyoruz. Sütyen giymeyi bırakan, tüm çıplaklığıyla güneş ışığına göğsünü açan bu kadının adeta fotosentez yapması, bir ağaç gibi toprağa kök salması ve beslenmek değil, sadece sulanmak istemesi çevresi tarafından bir akıl hastalığı olarak nitelendirilip akıl hastanesine kaldırılmasına sebep oluyor. Yonghe'nin hikâye boyunca süregelen bitkiye dönüşme çabası, insan olma gaddarlığından kaçışı amaçlasa da toplumsal boyutta delilik ve anormallik olarak karşılanıyor.

Bir kadının metamorfozunu üç hikâyeyle harmanlayan Han Kang, yarattığı karakterle kendi seçimini yapan, tabuları yıkan bir kadının karşılaştığı zorlukları gözler önüne seriyor ve okur olarak bu ezici otoriteler karşısında pasif bir varoluşsal çatışmaya şahit oluyoruz.

Gerçek dünyada karşımıza çıkıveren rahatsız edici hikâyelerden sadece biri Vejetaryen. Okura yaşamın hangi seçimler sonucunda mutluluk getirdiğini sorgulatıyor, seçimlerini sonuna kadar savunanların yeri geldiğinde akıl hastanelerine ya da hapishanelere tıkılmasının kaçınılmaz son olabileceğini gözler önüne seriyor. Tüm farklı olanların normların dışına çıkanların nasıl da anormal olarak tepki gördüklerine şaşkınlıkla tanık olmamıza sebep oluyor.

Kim bilir belki hepimiz Yonghe'nin bir rüyasının içindeyiz o kanlı ellerimizle? Ölümün bir yok oluş yahut bir varoluş olduğu sorunsalında bir alev bulutuyla distopyaya doğru evriliyoruz. Hayatlarını kaybetme tehlikesini göze alarak cinsel yönelimlerini yaşayan LGBTİ'liler, eşleri tarafından şiddete maruz kalan kadınlar, farklı görüşlerini belirttiği için cezalandırılan insanlar da aslında Yonghe'nin kabusunu yaşamıyor mu? İsmini bile bilmediğimiz, geçerken gözlerimizi kapattığımız, sorunlarına kulak tıkadığımız binlerce Yonghe'nin de toprağa kök salmalarına izin vermeyerek var olma savaşlarında yok olmalarına şahit olmuyor muyuz?

Eren Caner Polat

İçselleştiremediklerim

MUSTAFA SİLİCİ

Konuşuyorduk ve gözlerini ayırmadan bana bakıyordu.

Sanki **"Sus."** dese dilimi yutacak, **"Bakma."** dese kör olcak gibiydim. Ağzından çıkan her bir harfte dudaklarının kıpırdayışı hep birer ömürlük zaman gibi geldi. Her cümlesinde çoklarca kez doğdum ve öldüm. Kim bilir kaç bininci hayatımı yaşıyordum, ara sıra bakışlarımın kaçtığı kirpiklerinde. Şaşkındım. Burnuna mı, saçlarına mı, kaşlarına mı baksaydım?

Ellerini inceledim. Parmaklarının uzunluğu, ojesinin muntazamlığı, teninin kavrukluğu. Keşke yanlışlıkla dokunsaydı bana veya yüzüğümü merak etseydi mesela. Eli, değseydi elime. Ruhumu çekip alsaydı dokunduğu yerden, fark etmeden. Bedenim bir anda boş bir çuval gibi yere serilip kalsaydı.

Konuşuyorduk.

Kurduğum işsel, profesyonel cümlelerin arkasındaki amatör ruhumun farkına varsa bir hışımla kalkar masadan ve çekip gider miydi karşımdan? Gitmesinden korktum. Yeryüzü gibi sakin kaldım. İçimde kimsenin görmediği akan sular, çatırdayan kayalar ve kaynayan lavlar.

Aşk mıydı bu?

Aşk ise nasıl bu kadar donuk kalabiliyordum bilmiyorum. Olgunluk, hisleri kontrol altına almak mıdır? Sonu olmayacağını bildiğimiz dürtülerin, hazların önünü kesmek midir? Artık bu geçmiş yıllarda yaşanmış bilindik duyguyla sürünmek istememek midir? Adım atmamak mıdır? Aşka mı küsmektir?

Hani derler ya, nasıl düşünürsen o sonucu çağırırsın. Bazen inandığım, bazen inanmadığım bir hipotez bu. Galiba hep **"Olur mu canım, bende ne bulacak!"** dediğimden mutlu sonlara kucak açamadım hiç. Bu da tamamıyla öyleydi. Bende ne bulacaktı? **"Neler yapıyorsun?"** denildiği zaman kariyerini, işinden gücünden başka bir şeyini anlatmayan bir adamım ben. Yazıyorum, çiziyorum, seslendiriyorum, şuradan mezun oldum, şurada çalıştım...

Bu aklıma her geldiğinde kendimle ilgili müthiş bir hayal kırıklığı yaşıyorum. Bütün hayatımın işten güçten ibaret oluşu sanki kastî olarak kendime kötülük ediyormuşum hissi yaratıyor.

Bilemiyorum.

Masada iş konuştuğum o muazzam kadın kim bilir neler düşünüyordu hakkımda? Sevmiş miydi beni? Sevdiyse beni nasıl sevmişti? **"Düzgün bir adam."** mı demişti? Arkadaşça mı görmüştü? Yahut sıradan bir iş toplantısı mıydı bu? Neydi Allahım, bu neydi?

Utandım. Kendime kızdım. Bütün bu düşünceleri ikiyüzlüce buldum. Masadaki iş konulu kâğıtların üstüne haz sıçratmıştım. Ne ayıptı. O ne düşünüyordu, ben arkasından neler çeviriyordum. Hiç olur muydu bir projeye onun kirpiklerini yansıtmak? O anlatırken boynundaki kokuyu alabilmek için derin derin solumak da neydi? Ah be!

Neredeyse altı saat beraberdik. Ayrılırken yanından, sarıldı. **"Gidince haber ver."** dedi. Sarıldı. **"Haber ver."** dedi bana sarıldı. **"Yolda başına bir şey gelmesin, merak etmeyeyim, evine vardığında haberim olsun."** demek istedi. Başıma daha ne gelebilirdi? Dizlerimin bağı çözüldü, kalbim bilmem kaç küsur çarptı, aklım darmaduman oldu...

"Kelimeler kifayetsiz kaldı." cümlesini hep klişe bulmuşumdur, pek sevmemişimdir ama evin yolunu tutarken tam olarak da böyleydi. Bu basit, sıradan cümleden başka söyleyecek bir şey yoktu. Kendime aşkı yakıştıramadığımdan olsa gerek; hâlâ anksiyetik sorularla tezi çürütmeye çalışmaya başladığımı fark ettim sonra.

"Hayır bu modern bir düşünce",
"Herkes sağ salim eve varıldığını bilmek ister.",
"Evet canım altı saat beraberdik ama biz iş konuştuk.",
"Yok canım arkadaş gibi görmüştür.",
"Geldim demesem bile yok merak edip sormaz.",
"Öylesine canım bu, öylesine söylemiştir".

Toplumumuzdaki kültürel karşıtlığın en büyük örneklerindendir bu kelimelere yüklenen anlamlar. Batının sıradan **"canım"**ı doğuya gittikçe değerlenir.

Modernite anlamları mı seyreltir bilmiyorum ama bu yaşıma kadar hem kendimde hem de çevremde sıkça karşılaştığım bir hâdisedir bu. Batıdaki hissiz bir sarılış, doğuda ömrün teslim edildiği bir sevda başlangıcıdır. Benim İstanbul'da yaşayışım, Anadolu kültürüyle yetişmiş oluşum da karmaşıklığımın en büyük sebebidir. Keşke gülümseyerek sorsaydım:

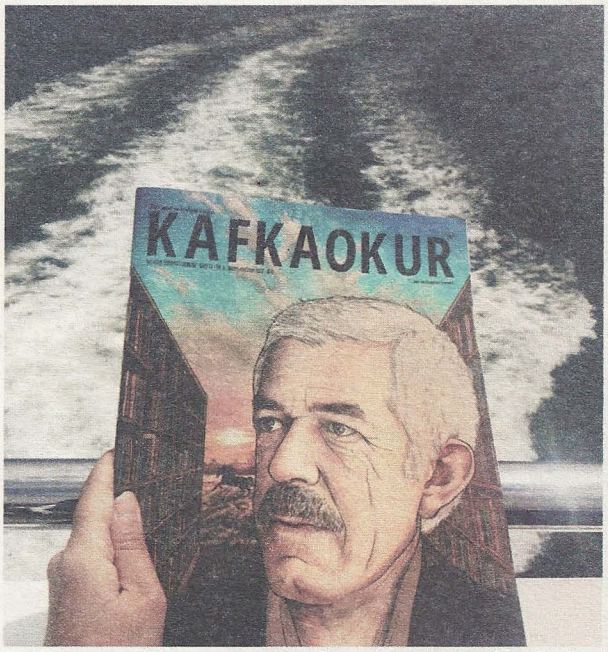
"Batılı gibi mi sarıldın, yoksa doğulu gibi mi?".

"Ben geldim eve".

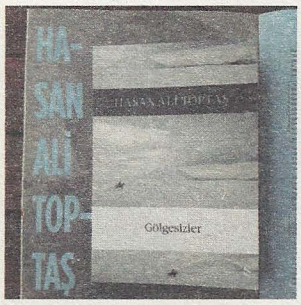

Esin Bayhan

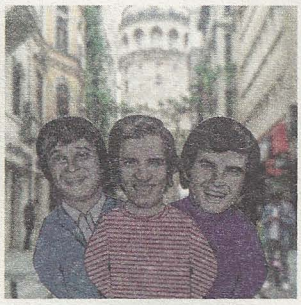
@kafkaokur

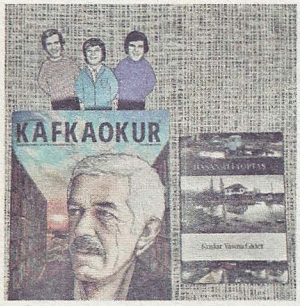
@kuyara2

@vhdyklmz

@betultok

@sebusra

@aycanorhnn

@kitapkatibesi

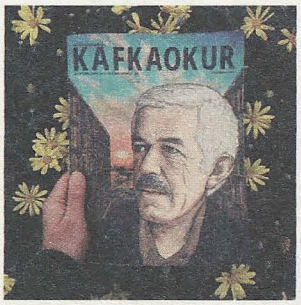
@yudum.begum

@turuncumsubisey

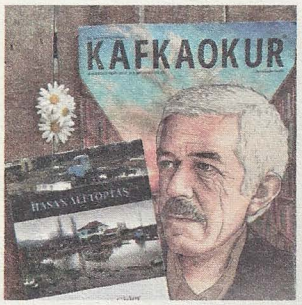
@g0ncaa_

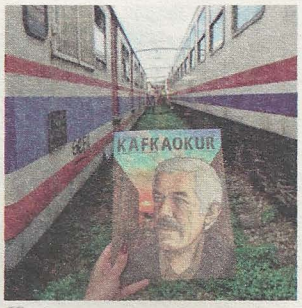
@maziiperest

@nazkrkcyldrm

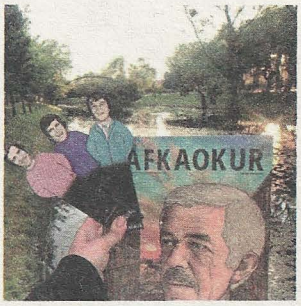
@bizimmahalleninkitapcisi

@busartt

@seda.gulsah

@kitapgunleri

@sudeunal1

@kitapkahvetutkunu

Instagram @kafkaokur #kafkaokur #kafkaokurdergisi #kafkaokurfikir #kafkaokursanat #kafkaokuredebiyat

KAFKADÜKKÂN

Kafkaokur Dergisi ürünlerine

www.kafkadukkan.com

adresinden ulaşabilirsiniz.

ünyanın en güzel ritmi, onun senin için çarpan kalbidir.

Bob Marley